

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку і оподаткування

МИРОН Христина Мирославівна

**ОБЛІК Й АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГО-
ТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ / Accounting and analysis of accounts of the process of
production and sales of products**

спеціальність: 071 – Облік і оподаткування
освітньо - професійна програма – Облік, оподаткування та правове
забезпечення підприємництва

Кваліфікаційна робота

Виконала студентка групи

ОПДм – 21

Х. М. Мирон

Науковий керівник :
к.е.н., доцент, Н. В. Починок

Кваліфікаційну роботу допущено

до захисту:

«__» _____ 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ **Н.В. Починок**

Тернопіль 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ОБЛІК І АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	6
1.1.Сутність поняття готова продукція та її класифікація.....	6
1.2.Організація обліку готової продукції та її реалізації відповідно до НП(С)БО.....	10
1.3 Нормативно – правове регулювання обліку готової продукції та її реалізації.....	21
Висновки до розділу 1.	33
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ РОДУКЦІЇ.....	34
2.1.Синтетичний та аналітичний облік готової продукції та її реалізація.	34
2.2.Звітність за операціями з обліку готової продукції та її реалізації.	38
2.3.Облік і звітність витрат понесених на збут готової продукції.	42
Висновки до розділу 2.	46
РОЗДІЛ III. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	48
3.1.Аналіз процесу виготовлення та реалізації готової продукції.	48
3.2.Економічний аналіз обсягів і динаміки виробництва і реалізації готової продукції.	52
Висновки до розділу 3.	54
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	59

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах господарювання успішна діяльність кожного суб'єкта господарювання полягає у підвищенні рівня економічної ефективності виробництва продукції.

Облік готової продукції є важливою темою для розгляду і її актуальність полягає в тому, що більшість підприємств виготовляють якусь продукцію, яка є об'єктом ведення обліку.

Ринкова економіка за своєю природою госпрозрахункова, тобто передбачає зіставлення виручки від реалізації продукції (послуг) з витратами на їх виробництво, наслідком якого є прибутковість або збитковість виробництва.

Стійке фінансове становище підприємства – необхідна умова його діяльності за ринкових відносин, бо від цього залежить своєчасність і повнота покриття його обов'язків з оплати праці робітників, розрахунків з бюджетом, банками та постачальниками матеріальних ресурсів, тощо.

Фінансове становище підприємства можна вважати стійким, якщо воно покриває власними коштами не менше ніж 50% фінансових ресурсів, які є необхідними для здійснення господарської діяльності, ефективно та цілеспрямовано використовують фінансові ресурси, виконуючи фінансову, кредитну і розрахункову дисципліну.

Питання, пов'язані з обліком готової продукції та витратами на її збут, висвітлювали вітчизняні та зарубіжні економісти. Найбільш ґрунтовно проблеми бухгалтерського обліку розглянуто в працях вітчизняних вчених Бутинця Ф.Ф.; Герасимовича А.М.; Голова С.Ф.; Єфименка В.І.; Жиглей І.В.; Кужельного М.В.; Линника В.Г.; Мурашка В.М.; Пархоменка В.М.; Сук Л.К.; Савченка В.Я.; Сопка В.В., та інших, а також зарубіжних вчених Безруких П.С.; Блейка Д.; Нідлза Б.; Палія В.Ф.; Соколова Я.В.; Хендерксена Е.С.; Хонгрена Ч.Т. Дослідження методик аудиту знайшли своє відображення у наукових працях вітчизняних учених Бутинця Ф.Ф., Білухи М.Т., Давидова Г.М., Дорош Н.І., Жила В.Г., Пилипенка І.І., Редька О.Ю., Рудницького В.С. та інших, а також у працях зарубіжних вчених Андреева В.Д., Аренса Е.А., Баришнікова

М.П., Богомоллова О.М., Воронова В.В., Доджа Р., Кармайкла Д.Р., Щаділової О.Д.

Метою даної дипломної роботи є більш поглиблене вивчення теми «Облік й аналіз процесу виготовлення та реалізації готової продукції» і порівняння та співставлення теорії з практикою. Маючи можливість проходити практику на підприємстві «СЕ – Борднетце Україна» ми змогли закріпити свої набуті знання з бухгалтерського обліку.

В даній роботі для досягнення зазначеної мети були поставлені наступні **завдання:**

- ✓ визначити сутність поняття «готова продукція» в економічних теоріях вартості;
- ✓ розкрити методику оцінки та класифікації готової продукції;
- ✓ визначити роль обліку у формуванні збутової політики підприємства;
- ✓ розкрити методику обліку комерційних(збутових) витрат;
- ✓ провести аналіз випуску і реалізації готової продукції;
- ✓ розкрити методику аудиту випуску та реалізації готової продукції.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність товариство з обмеженою відповідальністю «СЕ – БОРДНЕТЦЕ Україна» у місті Тернополі.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та організаційних засад бухгалтерського обліку та аналізу готової продукції та її реалізації.

Методами дослідження є:

- ✓ загальнонаукові методи пізнання;
- ✓ методи групування та порівняння;
- ✓ аналіз, синтез, індукція, дедукція.

Використання факторного аналізу дозволило визначити ефективність використання оборотних активів на підприємстві.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розкритті питань пов'язаних з обліком витрат на забезпечення якості продукції та нових підходів до облікового забезпечення процесу збуту.

Практичне значення отриманих результатів полягає у визначенні чинників впливу на побудову обліку витрат з випуску та реалізації продукції, розрахунку резервів підвищення ефективності процесу випуску та реалізації продукції.

Структура даної роботи складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ I. ОБЛІК Й АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

1.1. Сутність поняття готова продукція та її класифікація.

Готова продукція - це продукція (виріб, напівфабрикати, робота, послуги), що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробовування (якщо вимагають відповідні її особливості), відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад.

«Готова продукція – це матеріальний результат виробничої діяльності підприємства. Крім випуску речовинної продукції (машин, взуття, одягу, хліба тощо), підприємство або може виконувати певні роботи для інших підприємств, або надавати їм послуги. Наприклад, ремонтні роботи, перевезення вантажів своїм автотранспортом для інших підприємств і інш.» [37, с.289].

Продукція є результатом виробництва. Усіма елементи виробничого процесу є сировина, матеріали, які перебувають на різних його стадіях та утворюють незавершене виробництво.

Готовою продукцією, яка є призначена для продажу – це продукція, яку вважають закінчені обробкою вироби, які пройшли випробування, приймання і відповідають технічним вимогам і стандартам.

Головним завданням обліку готової продукції і її реалізації є точне та своєчасне відображення надходження, зберігання, руху і реалізації продукції в системі бухгалтерських рахунків.

«Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про готову продукцію визначаються НП(С)БО 9 «Запаси» та 16 «Витрати»». [41, 42].

«Готова продукція є прямим корисним результатом виробничої діяльності промислових підприємств, який виражений або у формі продукту, робіт або

послуг». [5, с. 156]. З цією думкою погоджуються й інші дослідники, такі як В.Є. Адамов, Г.І. Бакланов, А.І. Устінов, В.О. Козирев.

«Відповідно до НП(С)БО № 9 «Запаси», готова продукція оцінюється за первісною вартістю. Первісна вартість готової продукції може бути визначена після калькулювання її фактичної собівартості, яка включає прямі матеріальні витрати на оплату праці, інші прямі витрати, а також постійні та змінні виробничо-накладні витрати» [42].

Постійні накладні виробничі витрати можуть бути як **розподілені** так і **нерозподілені**.

Розподілені накладні витрати – елементи первісної вартості запасів готової продукції та незавершеного виробництва. Вони являють собою оцінені витрати, які ґрунтуються на нормальній потужності та відносяться на кожну одиницю продукції незавершеного виробництва.

Нерозподілені накладні виробничі витрати – виникають тоді, коли продукції випущено менше нормальної потужності. Дані витрати відносять до собівартості реалізації.

Змінні виробничі накладні витрати – розподіляють на кожну одиницю виробництва на базі фактичного використання виробничої потужності згідно з методом стандартних витрат.

«**Адміністративні витрати** до складу собівартості готової продукції не включаються. Їх обліковують на рахунку 92 і відносять на фінансовий результат» [28, с.126].

Оцінка готової продукції при її продажі залежить від облікової політики підприємства.

При відображенні продажу готової продукції в бухгалтерському обліку зазначаються 2 варіанти оцінки:

1. Оцінка, яка була прийнята згідно з обліковою політикою первісна вартість відображається по дебету рахунку 901.
2. Оцінка за конкретною договірною вартістю відображається по кредиту рахунку 701.

Основними завданнями обліку готової продукції є:

- ✓ забезпечення контролю за синхронністю готової продукції і товарів;
- ✓ забезпечення контролю за правильним і своєчасним оприбуткуванням готової продукції і оформленням документації;
- ✓ одержання точних зведень про кількість і вартість готової продукції, що знаходиться на складах (по матеріально-відповідальним особам), контроль за відповідністю фактичних запасів цінностей встановленим нормативам;
- ✓ своєчасне виявлення наднормативних надлишків, що підлягають реалізації в порядку мобілізації внутрішніх ресурсів;
- ✓ забезпечення контролю за виконанням планів реалізації готової продукції;
- ✓ визначення результатів від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг.

«На промисловому підприємстві готова продукція проходить такі операції:

- ✓ випуск продукції з виробництва і її здача на склад;
- ✓ зберігання продукції на складах підприємства;
- ✓ відпуск продукції на місці і відправка покупцям;
- ✓ відпуск продукції для внутрішніх потреб основних цехів для збуту продукції (наприклад, тара власного виробництва) та інше;
- ✓ реалізація продукції (одержання грошей від покупця за відпущену продукцію)» [21, с.286].

На рисунку 1.1.1. відображено класифікацію готової продукції.

Класифікація готової продукції відображена на рис.1.1.1.

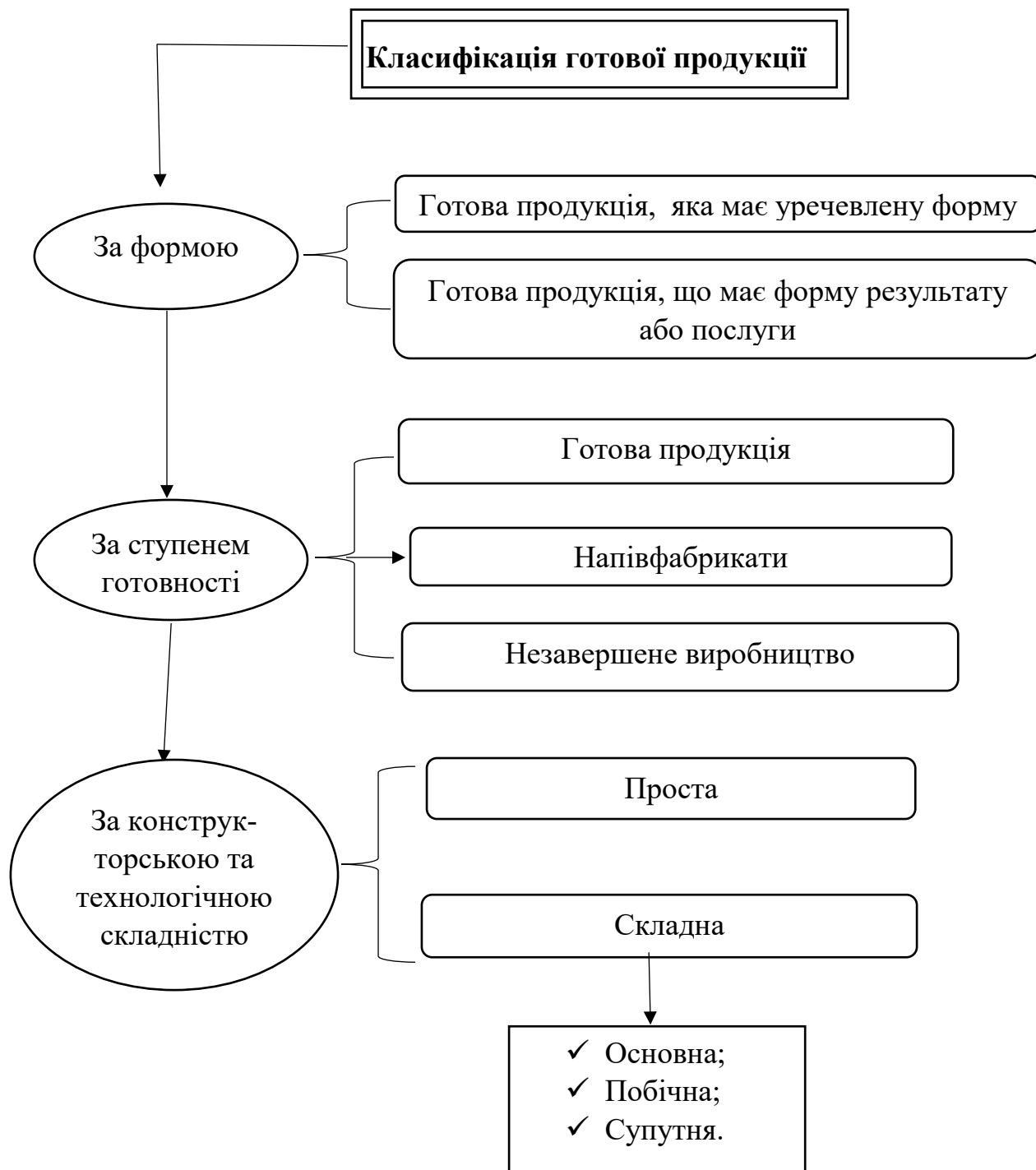

Рис.1.1.1. Класифікація готової продукції

1.2. Організація обліку готової продукції та її реалізації відповідно до НП(С)БО

При організації обліку готової продукції основним моментом є визначення її характеру. Згідно з цією ознакою продукцію на підприємстві групують за формою, ступенем готовності та технологічною складністю.

ТОВ «СЕ Борднетце-Україна» - виробник кабельно-провідникової продукції для концерну «Фольксваген». Засновником ТОВ «СЕ Борднетце-Україна» є японська компанія «Сумітомо Електрик» (Sumitomo Electric Bordnetze) - провідний світовий виробник кабельної продукції.

Продукція, що використовується на підприємстві «СЕ – Борднетце Україна»:

- ✓ металеві канали;
- ✓ система Октопус;
- ✓ жорсткі труби Експрес;
- ✓ армовані труби Експрес.

Готова продукція на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» проходить такі операції:

- ✓ відпуск продукції з виробництва і здача її на склади;
- ✓ зберігання продукції на складах підприємства;
- ✓ відпуск продукції на місці місцевим і відправка покупцям;
- ✓ реалізація продукції (одержання грошей від покупців за відпущену продукцію).

Готову продукцію оформляють вимогою - накладною і передають на склад. На невеликих підприємствах готова продукція прямо з виробництва, проминувши склад, відвантажується покупцям. Виконані роботи та послуги оформляються актом прийому - передачі.

На складі готова продукція обліковується в кількісному виразі за її видами на картках або в касах складського обліку.

В картці або книзі зазначаються:

- ✓ назва продукції;
- ✓ номенклатурний номер;
- ✓ одиницю виміру;
- ✓ розмір;
- ✓ марка;
- ✓ ціна за одиницю.

Облік готової продукції на складі ведеться в міру її надходження на склад або відпуску із складу. В картках або книгах складського обліку робляться записи про надходження та відпуск готової продукції і щоденно виводяться її залишки. Рух первинних документів з обліку готової продукції в ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» ведеться згідно чинного законодавства.

На підставі здавальних накладних, що використовуються у двох примірниках складається відомість випуску продукції.

На даному підприємстві облік готової продукції та розкриття інформації про неї у фінансовій звітності здійснюють відповідно до таких нормативно-правових актів:

- ✓ Податкового кодексу України,
- ✓ НП(С)БО 9 «Запаси»,
- ✓ НП(С)БО 16 «Витрати»,
- ✓ Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів,
- ✓ Методичних рекомендацій № 373,
- ✓ Методичні рекомендації № 433,
- ✓ Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291
- ✓ Інструкції, щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291.

У наказі про облікову політику ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» наведені наступні положення щодо обліку готової продукції:

- ✓ обліковою одиницею бухгалтерського обліку готової продукції є найменування;

- ✓ організувати аналітичний облік готової продукції таким чином за підрозділами:
- ❖ у бухгалтерії – у кількісно-сумовому вираженні;
- ❖ у виробництві, на складах – у кількісному.
- ✓ оцінку готової продукції при реалізації та іншому вибутті здійснювати за методом ФІФО;
- ✓ при складанні балансу (Додаток 1) здійснювати оцінку готової продукції та відображати в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

На досліджуваному підприємстві готова продукція в бухгалтерському обліку оцінюється за первісною вартістю, яка визначається шляхом калькулювання фактичної собівартості.

«До виробничої собівартості готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» відповідно до п. 11 НП(С)БО 16 «Витрати» включаються» [41]:

- ✓ прямі витрати на оплату праці (заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції);
- ✓ прямі матеріальні витрати (вартість сировини);
- ✓ інші прямі витрати (всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, зокрема відрахування на соціальні заходи, амортизація, втрати від браку, які складаються з вартості остаточно забракованої з технологічних причин продукції);
- ✓ постійні розподілені загальновиробничі витрати (витрати на обслуговування і управління виробництвом, що залишаються незмінними при зміні обсягу діяльності. Постійні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу при нормальній потужності.
- ✓ змінні загальновиробничі витрати (витрати на обслуговування і управління виробництвом, що змінюються прямо пропорційно до зміни обсягу діяльності. Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу, виходячи з фактичної потужності звітного періоду.

«Як зазначалося, собівартість реалізованої готової продукції визначається за методами оцінки вибуття запасів відповідно до вимог НП(С)БО 9 «Запаси». Для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із наведених методів в НП(С)БО 9 «Запаси»» [42].

Відповідно до обраної облікової політики, на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» вибуття готової продукції оцінюється за методом ФІФО, який базується на хронології надходження. Тобто рух виготовленої продукції відбувається у порядку черговості її надходження за принципом: перший на склад – перший зі складу.

Відповідно одиниці, що залишаються в запасах на кінець звітної періоду, вважаються тими, що надійшли першими на наступний місяць. При системі періодичного обліку, вартість виготовленої продукції на кінець звітної періоду визначається шляхом множення їх кількості, вирахованої шляхом фізичного підрахунку, на ціни останніх надходжень.

Даний метод є простим у використанні, запобігає можливості маніпулювання прибутком та сприяє відображенню запасів у балансі підприємства за вартістю, яка приблизно збігається з їх поточною ринковою вартістю. До того ж при застосуванні даного методу рух вартості продукції максимально наближений до фізичного її руху, причому чим частіше здійснюється придбання і витрачання продукції, тим ближчим є це наближення.

Оцінка запасів методом ФІФО потребує належної організації аналітичного обліку не тільки за видами матеріальних активів, але й за партіями постачання, якщо закупівельні ціни на них змінюються.

Але треба пам'ятати, що метод ФІФО виправдовує себе в умовах незначної інфляції. Застосування ж його в умовах високої інфляції призведе до завищення вартості матеріальних залишків, заниження собівартості готової продукції та, як наслідок, завищення результатів від реалізації. Тому, головному бухгалтеру, з урахуванням росту інфляції в країні, необхідно розглянути доцільність застосування іншого методу оцінки вибуття готової продукції.

Правильність обліку та відображення у звітності інформації про готову продукцію залежить від правильно організованого документування господарських засобів. Тому, на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» процес формування в бухгалтерському обліку інформації про готову продукцію, як і про інші об'єкти обліку починається зі складання первинного документу.

Оскільки, формування первинної інформації є початковим етапом відтворення діяльності підприємства, то головний бухгалтер підприємства повинен забезпечити раціональну організацію формування такої інформації.

Структура документообігу повинна бути такою, щоб забезпечити вчасне надходження необхідної інформації як для обліку, так і для контролю й оперативного управління рухом готової продукції.

«Для забезпечення документального відображення в бухгалтерському обліку наявності і руху готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» керуються відповідними нормативними документами, зокрема:

- ✓ Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95р. № 88 зі змінами [43];
- ✓ наказом Міністерства статистики України №193 від 21.06.1996 р. «Про затвердження типових форм первинних типових документів з обліку сировини та матеріалів»» [31].

Проте, на підприємстві відсутні Зведений графік руху документів з обліку готової продукції та перелік первинних документів, зведених первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку з обліку готової продукції, які застосовуються підприємством в господарській діяльності та формуються в програмі «1С : Підприємство. Версія 8.1.».

Документальне оформлення руху готової продукції можливе за різними варіантами. Продукція, яка має кількісні, якісні та вартісні характеристики, може бути здана на склад, звідки потім відбувається її відвантаження та реалізація. Надходження готової продукції з виробництва на склад оформлюється в

різних прибуткових документах – накладна, накладна-вимога, приймально-здавальний акт, відомість випуску продукції, прибутковий ордер.

Рух первинних документів з обліку готової продукції наведено на рис.1.2.1.

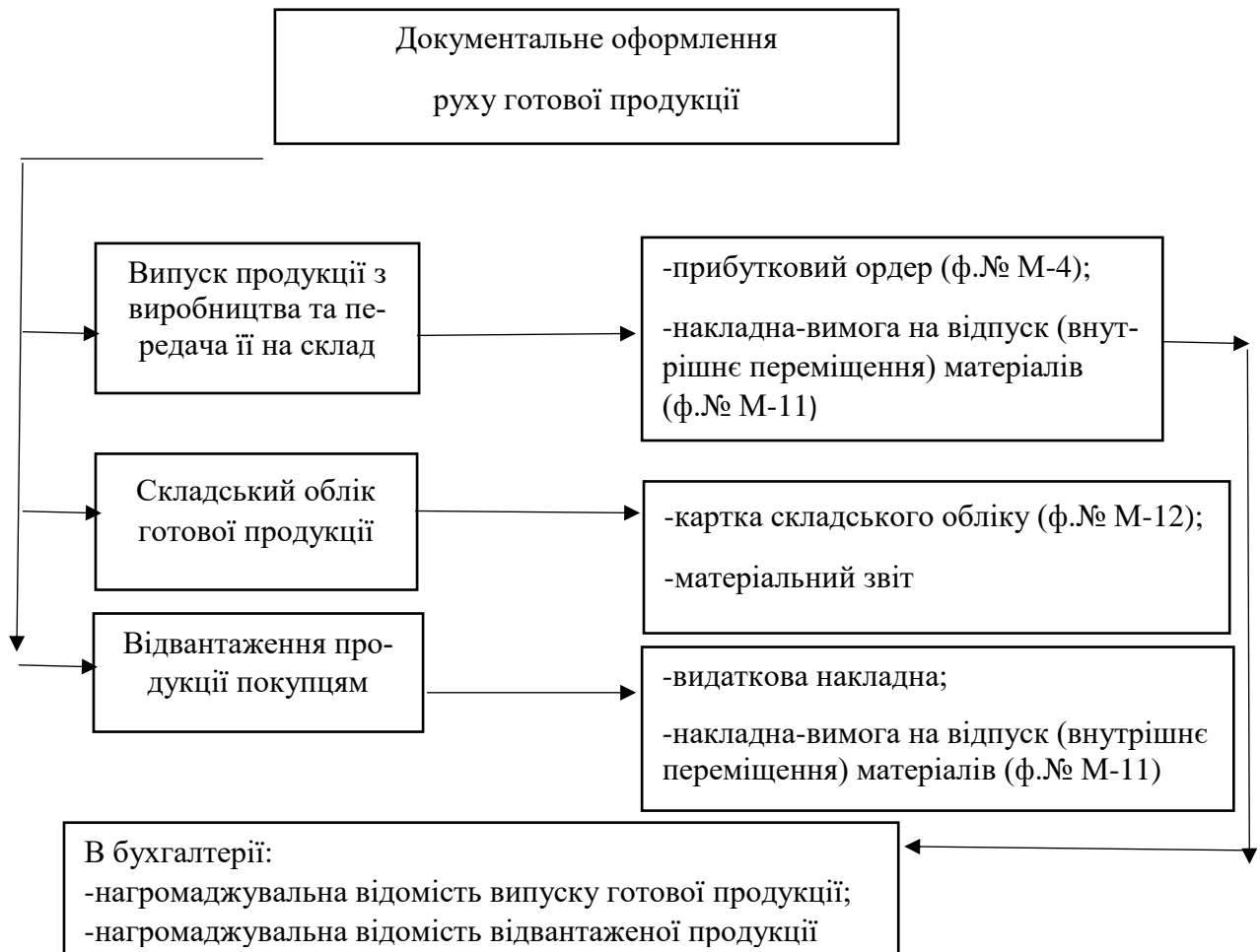

Рис.1.2.1. Документальне оформлення руху готової продукції

Так, при надходженні виготовленої продукції із підрозділів основного і допоміжного виробництва на склад підприємства оформляється прибутковий ордер (типова форма №М-4) (Додаток 2).

Він складається у двох примірниках. Також передача готової продукції з виробництва на склад може бути оформлена накладною-вимогою на відпуск матеріалів (типова форма № М-11) (Додаток 3) у двох примірниках.

Перший примірник із підписом представника цеху, що здає на склад продукцію, залишиться у комірника, а другий із підписом комірника – у представника цеху. За допомогою цього досягається контроль і взаємоперевірка звітних даних як по складу, так і по виробничому підрозділу.

Такий варіант застосовується на ТОВ «СЕ - Борднетце Україна» тобто виготовлена продукція передається з цеху на склад, а вже зі складу відбувається її реалізація.

«Готову продукцію з виробництва передають на склад на підставі накладних на переміщення. Накладну виписують у двох примірниках на підрозділ-здавальник (цех). Обидва примірники накладних підписуються майстром цеху готової продукції, завідувачем складу готової продукції та завізовані бухгалтером по виробництву» [1, с. 100].

Водночас можливий інший підхід (здебільшого на малих підприємствах), коли готова продукція не передається на склад, а нагромаджується безпосередньо в цехах, звідки її відвантажують або передають покупцеві.

При зберіганні готової продукції на складі матеріальна відповідальність покладена на працівників складу підприємства: завідуючого складом та комірника.

З працівниками складу підписано договір про колективну матеріальну відповідальність. Завідувач складом веде складський облік готової продукції.

«Готова продукція обліковується на складах ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» за окремими видами у встановлених натуральних одиницях виміру, які характеризують кількість, обсяг і вагу продукції відповідно до їх фізичних властивостей та використовуються для кількісного обліку готової продукції» [38, с. 92].

Завідувач складу веде складський облік готової продукції та щоденно звітуються про її рух шляхом складання звіту в 2-х примірниках на підставі первинних документів з надходження та вибуття готової продукції.

В звіті за кожним найменуванням готової продукції і тари відображається за кількістю: початковий залишок, надходження, видаток та кінцевий залишок.

Перший примірник звіту разом з первинними документами передається в бухгалтерію де вони підлягають бухгалтерській перевірці. Одночасно здійснюється звірка відповідності складського і бухгалтерського обліку готової продукції.

В бухгалтерії ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» на підставі первинних документів з руху готової продукції з цехів ведеться накопичувальна відомість випуску готової продукції, у якій випущена готова продукція групується за видами (номенклатурними номерами) і відображається, за двома оцінками – за обліковою вартістю і фактичною собівартістю.

Дані відомості випуску готової продукції є підставою для її оприбуткування.

Дані накопичувальної відомості випуску готової продукції також використовують для контролю за виконанням завдання по обсягу виробництва і для бухгалтерських записів на рахунках синтетичного обліку.

Готова продукція до її передачі покупцю (отримання від покупця довіреності) є власністю постачальника – підприємства виробника. Стосунки між підприємством і покупцем в основному регламентуються підписаними договорами.

У договорах відображаються зобов'язання продавця про обсяги і терміни відвантаження продукції і зобов'язання покупця про приймання продукції.

«Особлива увага в договорах приділяється ціні товару, термінам поставки, порядку розрахунків, терміну оплати, оскільки ці умови договору є істотними й необхідні у разі вирішення спору у претензійно-позовному порядку» [28, с.133].

Відпуск матеріальних цінностей покупцям здійснюють за товарно-транспортними накладними (форма № 1-ТН) або накладними на відпуск товарно-

матеріальних цінностей (форма № М-20), які є підставою для списання цінностей у постачальників і оприбуткування у покупців.

Накладна на відпуск товарно-матеріальних цінностей виписується продавцем тільки на паперових носіях. Підписують її керівник підприємства-відправника, головний бухгалтер, особа, що відпустила цінності, і та, що їх прийняла.

Накладна завіряється печаткою підприємства-відправника. У накладній зазначаються назва, номенклатурний номер, одиниця виміру, кількість, ціна кожного виду і сорту продукції, що відпускається. Виписують накладну не менше, ніж у двох примірниках. Перший примірник накладної передається одержувачу цінностей, а другий залишається у постачальника.

Накладна (форма № М-20) не виписується у випадку, коли цінності відпускаються за товарно-транспортною накладною (форма № 1-ТН).

Товарно-транспортна накладна (форма № 1-ТН) виписується при відправленні продукції автотранспортом.

Вона виписується в чотирьох екземплярах: перший екземпляр залишається у відправника вантажу і є підставою для списання товарно-матеріальних цінностей, другий екземпляр призначений для вантажоодержувача і є підставою для оприбуткування товарно-матеріальних цінностей, третій і четвертий екземпляри, завірені підписами й печатками (штампами), вантажоодержувач передає перевізникові.

Починаючи з 1 жовтня 2021 року в Україні застосовується нова форма товарно-транспортної накладної. За її відсутністю платники податку на прибуток втрачають право на відображення витрат на перевезення вантажів при розрахунку оподаткованого прибутку, як це передбачено пп.139.1.9 п.139.1 с.139 Податкового кодексу України.

На ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» відпуск готової продукції покупцям безпосередньо зі складу оформлюють видатковою накладною в двох примірниках.

У видатковій накладній обов'язково зазначаються:

- ✓ реквізити постачальника і покупця;
- ✓ номер постачальника, замовлення та сегмента;
- ✓ номер видаткової накладної та дати відвантаження;
- ✓ артикул, штрих код та найменування товару;
- ✓ кількість місць і одиниць виміру;
- ✓ оптово-відпускна ціна без ПДВ, сума ПДВ та вартість з ПДВ;
- ✓ дата і номер довіреності на одержання продукції.

Видаткову накладну підписує комірник, який відвантажив готову продукцію та бухгалтер з реалізації, на яких покладена відповідальність за здійснення господарської операції і правильність її оформлення, представник постачальника, який одержує продукцію.

Належним чином оформлена видаткова накладна є підставою для відпуску готової продукції зі складу та для одержання дозволу (штамп та підпис охоронного контролера на накладній) на вивезення її з території ТОВ «СЕ – Борднетце Україна».

Цей документ є підставою для списання готової продукції підприємством-виробником, що здійснило її відпуск, та для оприбуткування її підприємством-одержувачем (покупцем).

Згідно із Податковим кодексом України ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» є платником податку на додану вартість.

Тому, бухгалтер з реалізації крім видаткової накладної виписує в двох примірниках податкову накладну на кожне повне або часткове відвантаження продукції, а також на суму коштів, що надійшли на поточний рахунок як попередня оплата (аванс) від покупців.

При постійних зв'язках із покупцем, якщо відвантаження продукції має безперервний (ритмічний) характер, бухгалтер з реалізації виписує зведену податкову накладну, виходячи із визначеної у договорі періодичності оплати відвантаженої продукції, наприклад один раз на десять днів, але не рідше одного разу на місяць і не пізніше останнього дня місяця.

При цьому до зведеної податкової накладної обов'язково додається реєстр видаткових накладних, згідно з якими здійснено відвантаження продукції. Після реєстрації у Єдиному реєстрі податкових накладних оригінал податкової накладної, разом з видатковою накладною, одержує представник покупця, а копія податкової накладної залишається в бухгалтерії ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» як податковий документ, і зберігається в порядку та протягом строку, передбаченого законодавством для зобов'язань із сплати податку.

Для проведення розрахунків з покупцем виписується рахунок-фактура, що підтверджує факт передачі (відпуску) продукції і її оплати із зазначенням суми ПДВ.

До рахунка-фактури покупця, крім вартості відвантаженої продукції, включається вартість тари, відвантаженої з продукцією, а також транспортні витрати.

Відпуск продукції зі складу для внутрішніх потреб оформлюється накладною в двох примірниках.

Підставою для оприбуткування поверненої готової продукції (простроченої або неякісної) є видаткова накладна покупця. Окремих актів про приймання повернутої продукції із зазначенням причини на підприємстві не складають.

Для проведення розрахунків з покупцем виписується рахунок-фактура, що підтверджує факт передачі (відпуску) продукції і її оплати із зазначенням суми ПДВ.

До рахунка-фактури покупця, крім вартості відвантаженої продукції, включається вартість тари, відвантаженої з продукцією, а також транспортні витрати.

«Підставою для оприбуткування поверненої готової продукції (простроченої або неякісної) є видаткова накладна покупця.

Окремих актів про приймання повернутої продукції із зазначенням причини на підприємстві не складають» [52, с.365].

1.3 Нормативно – правове регулювання обліку готової продукції та її реалізації.

Облік готової продукції – це реєстрація на підприємствах її надходження, зберігання, відвантаження та реалізації. Головне завдання обліку готової продукції і її реалізації – точне та своєчасне відображення надходження, зберігання і реалізації продукції в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій передбачено активний, матеріальний, балансовий рахунок 26 «Готова продукція» (Додаток 4).

«За дебетом рахунка 26 «Готова продукція» відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю або нормативною вартістю, за кредитом – вибуття готової продукції унаслідок продажу, безоплатної передачі тощо, сальдо завжди дебетове показує залишок нереалізованої готової продукції» [63, с.289].

Для управління готовою продукцією інформація повинна формуватися щодо стану запасів готової продукції на складі, своєчасності та правильності її оприбуткування, забезпечення зберігання, своєчасності відвантаження, а також щодо виконання обов'язків за поставками продукції споживачам, тобто керівництво підприємства повинно бути забезпечене інформацією про наявність і рух готової продукції за місцями зберігання та матеріально відповідальними особами. З цією метою важливого значення набуває організація аналітичного обліку готової продукції.

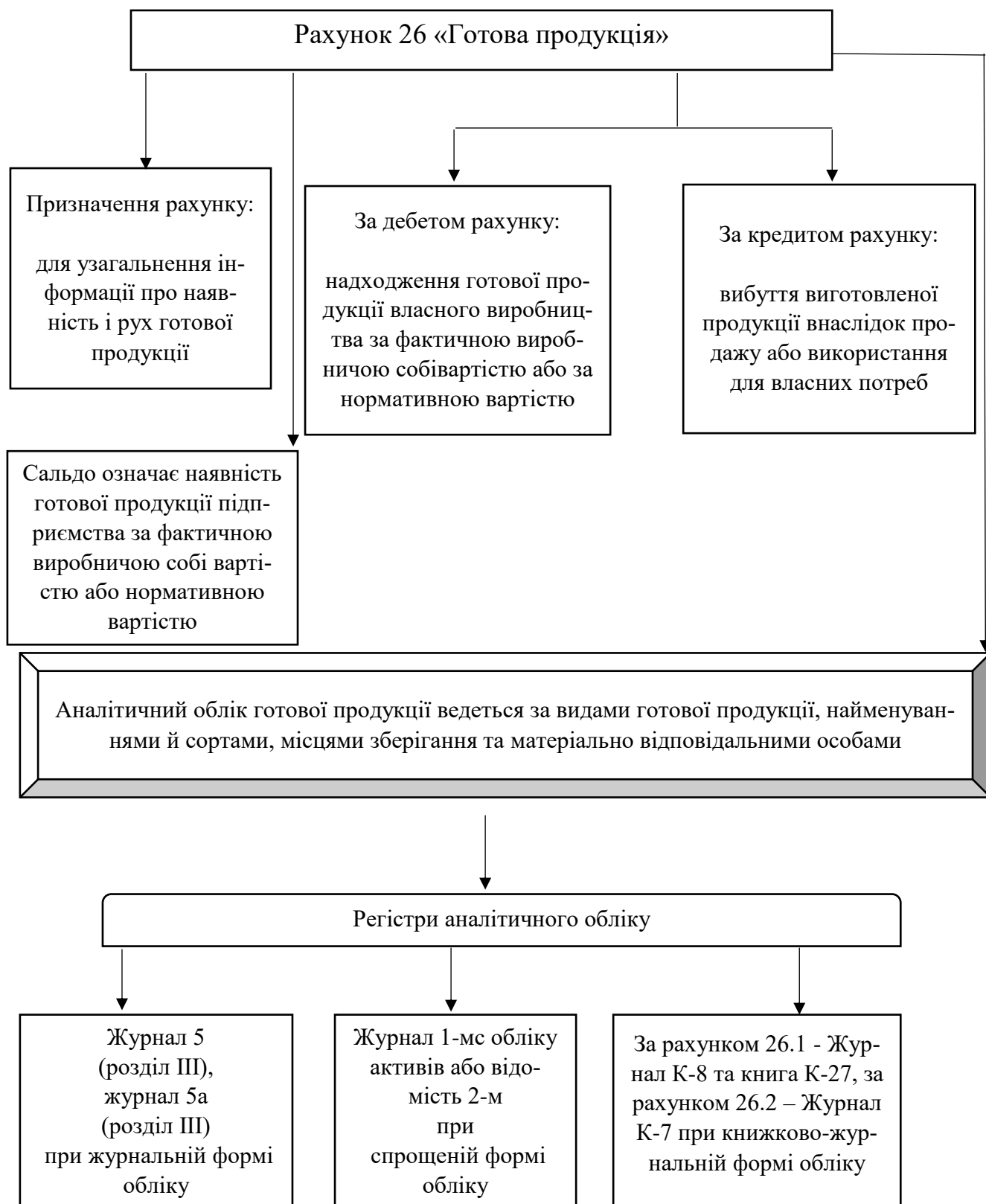

Рис.1.3.1. Призначення рахунку 26 «Готова продукція» та побудова аналітичного обліку в бухгалтерії

В сучасних умовах можливі три варіанти організації аналітичного обліку готової продукції підприємства:

1. Окремі види або групи однорідної продукції обліковуються за фактичною виробничою собівартістю, визначеною за станом на кінець звітного місяця.
2. Рух окремих видів (груп) продукції протягом місяця обліковують за фактичною виробничою собівартістю на початок місяця.
3. Облік готової продукції ведеться за обліковими розрахунково-відпускними (плановими) цінами із застосуванням відхилень фактичної виробничої собівартості готової продукції від вартості її за обліковими цінами.

Враховуючи специфіку роботи підприємства, слід застосовувати такий спосіб аналітичного обліку готової продукції, який для даного підприємства найбільше підходить. При значній кількості видів (груп) готової продукції найбільш доцільним і раціональним є облік продукції за розрахунково-відпускними (плановими) цінами з окремим аналітичним обліком відхилень фактичної собівартості готової продукції від її облікової вартості.

Як зазначалося раніше, на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» облік ведеться з використанням бухгалтерської програми «1С: Підприємство. Версія 8.1.».

Для ведення обліку готової продукції у типовій конфігурації вищезазначеної програми у довіднику «План рахунків» передбачено рахунок 26 «Готова продукція» (Додаток 4). Рахунок має субрахунки і аналітичні рахунки (суб-конто) трьох рівнів.

«Для рахунку 26 «Готова продукція» встановлені субконто: «Місця зберігання» – для ведення обліку готової продукції за місцями зберігання, «ТМЦ» – для ведення обліку за найменуваннями готової продукції, «Партії» – для обліку за партіями надходження готової продукції. Для рахунку 23 «Виробництво» та рахунків класу 8 «Витрати за елементами» і класу 9 «Витрати діяльності» передбачається субконто «Види затрат»»[64, с.300].

Для забезпечення ведення комп'ютерного обліку процесу виробництва та обліку готової продукції в програмі «1С: Підприємство. Версія 8.1.» передбачені наступні довідники: «Одиниці виміру», «ТМЦ», «Склад продукції», «Місця зберігання», «Види затрат».

Важливим реквізитом довідника «Одиниці виміру» є «Коефіцієнт», який дозволяє перевести вказану одиницю виміру в базову.

В довіднику «ТМЦ» сформовані окрема папка «Готова продукція». Поле форми введення елемента цього довідника «Вид» може набувати різних значень, залежно від чого визначається бухгалтерський рахунок для обліку даного виду ТМЦ. Для ТМЦ виду «Готова продукція» доступна кнопка «Склад», яка відкриває підпорядкований довідник «Склад продукції».

Для ведення списку місць зберігання (складів чи матеріально відповідальних осіб) призначений довідник «Місця зберігання».

Для забезпечення документального оформлення операцій виробничого процесу в типовій конфігурації призначена група документів «Виробництво», яка містить документи «Незавершене виробництво» та «Калькуляція». Проводки за документами формуються в автоматичному режимі. Для роботи з документами по виробництву використовується журнал «Виробництво». Крім того, програма забезпечує можливість ручного введення операцій в базу даних та введення операцій за шаблонами за допомогою журналів операцій та проводок.

Документ «Калькуляція» призначений для відображення господарських операцій по списанню матеріалів у виробництво та оприбуткуванню готової продукції, розрахунку собівартості і відпускної ціни. Документ «Калькуляція» може мати наступні статуси: «попередня» і «кінцева».

Попередня калькуляція може бути незакрита (якщо за нею не сформована фактична калькуляція) і закрита (має фактичну калькуляцію). Фактична калькуляція формується у режимі введення на підставі попередньої калькуляції. Для автоматичного заповнення табличної частини попередньої калькуляції

передбачена кнопка «Заповнити», при натисканні якої калькуляція заповнюється витратами, внесеними в довідник «Склад продукції» для конкретного найменування продукції, що калькулюється. Типова конфігурація передбачає ведення як нормативного обліку витрат, так і обліку фактичних витрат.

На даному підприємстві собівартість готової продукції визначається після закінчення місяця, а на склад вона надходить протягом поточного місяця, то виникає необхідність встановлення умовної облікової ціни – продажною (відпускною) з виявленням відхилення між продажною і фактичною собівартістю продукції.

У балансі (Додаток 1) готова продукція оцінюється за фактичною собівартістю, а в поточному обліку протягом місяця бухгалтер оприбутковує за умовними цінами (продажними).

Отже, виникають розбіжності в оцінці готової продукції. Щоб позбутися таких розбіжностей, в бухгалтерії визначають відхилення між фактичною та умовною вартістю продукції після складання калькуляцій і складають виправні проводки (табл.1.3.1.):

Таблиця 1.3.1.

Виправні проведення при коригування розбіжності в оцінці готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна»

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Якщо фактична собівартість готової продукції перевищує умовну (продажну) вартість	26	23	975,16
2.	Якщо фактична собівартість готової продукції менша від умовної (продажною) вартості методом «червоне сторно»	26	23	[344,82]

Основні господарські операції з руху готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку наведені в табл.1.3.2.

Таблиця 1.3.2.

Бухгалтерське відображення операцій з руху готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна»

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Оприбутковано на склад готову продукцію за фактичною виробничою собівартістю	26	23	87494,00
2.	Відображено в складі готової продукції напівфабрикати власного виробництва, призначені для реалізації на сторону	26	25	14100,00
3.	Відображено суму дооцінки готової продукції	26	41	4520,00
4.	Відображено вартість готової продукції, виданої зі складу підзвітній особі	372	26	2850,00
5.	Списано собівартість реалізованої готової продукції	901	26	99560,00
6.	Використано готову продукцію для адміністративних потреб	92	26	5100,00
7.	Списано вартість готової продукції, використаної для досліджень, що здійснює підприємство	941	26	1640,00
8.	Списано витрати, пов'язані із знеціненням (уцінкою) готової продукції	946	26	352,00

Залишки готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» кожного місяця інвентаризують. Об'єкти і періодичність проведення інвентаризації встановлює директор підприємства, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим – відповідно до законодавства (табл. 1.3.2).

Таблиця 1.3.2.

Періодичність проведення інвентаризації на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна»

№ п/п	Випадки проведення інвентаризації	Періодичність проведення інвентаризації
1.	Перед складанням річної фінансової звітності	Один раз на рік у період з 1 жовтня по 31 грудня
2.	Зміна матеріально відповідальних осіб	На день приймання-передачі справ
3.	Встановлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей	На день виявлення таких фактів
4.	За приписом судово-слідчих органів	На день отримання припису
5.	Пожежа, стихійне лихо або техногенна аварія	Відразу після такої події
6.	Передача підприємств або їх структурних підрозділів	На дату передачі
7.	Ліквідація підприємства	На день ліквідації
8.	При бригадній матеріальній відповідальності: у разі зміни бригадира; вибуття з бригади більше половини його членів; за вимогою хоча б одного члена бригади	На день отримання вимоги
9.	Підприємство одержало відмову постачальника задовольнити претензію щодо недовантаження товарів або одержало від покупця подібну претензію. В цьому випадку проводять вибіркову інвентаризацію цих товарів, на які заявлено претензії	На день отримання відмови

Інвентаризація – це регулярна перевірка наявності та стану товарно матеріальних цінностей, а також наявності коштів.

Інвентаризацію має проводити спеціальна комісія, що складається щонайменше з трьох осіб, включаючи особу, яка відповідає за фінанси. Готуючись підвести підсумки, завжди потрібно дотримуватись принципу раптовості.

Завданнями інвентаризації є:

- ✓ Перевірте фактичну наявність готової продукції;
- ✓ визначити надлишок чи нестачу цінностей і коштів, порівнюючи фактичну наявність з даними бухгалтерського обліку;
- ✓ виявлення товарно матеріальних цінностей, які втратили первісну якість або застаріли, а також матеріальні та нематеріальні активи.
- ✓ перевірити умови та порядок зберігання матеріальних цінностей і коштів, а також дотримання правил утримання та використання основних засобів.
- ✓ перевірка справжньої вартості основних засобів, нематеріальних активів, матеріалів, фінансових інвестицій, цінних паперів, дебіторської та кредиторської заборгованості, незавершеної продукції, передплачених витрат, резервів, коштів, подальших витрат і платежів.

Для проведення інвентаризаційної роботи на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» за наказом керівника створено постійно діючу інвентаризаційну комісію.

До складу комісії ввійшли:

- ✓ голова комісії: головний технолог,
- ✓ члени комісії: майстер цеху, бухгалтер.

Готова продукція вноситься до інвентаризаційного опису за продажними цінами. Зіпсована, непотрібна, неліквідна готова продукція, а також продукція, яка надійшла або була відпущена під час інвентаризації відображається в окремих відомостях.

«За результатами проведеної інвентаризації складається протокол, у якому зазначаються стан складського господарства, результати проведеної інвентаризації, пропозиції про залік нестач і лишків при перестройці, списуванні нестач у межах норм природного убутку, а також понад нормативні нестачі і втрати від порчі цінностей, запропоновані заходи щодо попередження нестач і втрат у подальшому» [67, с.91].

За рішенням керівника підприємства, розмір нанесеного підприємству збитку від нестачі і псування готової продукції, який підлягає відшкодуванню матеріально відповідальними особами, визначається згідно із Порядком оцінки збитку від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.96 р. №116.

Реалізація готової продукції є завершальною стадією процесу обігу коштів. Своєчасний та достовірний облік реалізації сприяє зміцненню фінансового стану підприємства, прискоренню обігу засобів, самоокупності і забезпеченню фінансування чергових операцій.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. При визначенні обсягу реалізації методом нарахування датою реалізації вважається дата передачі права власності покупцям на продукцію відповідно до базисних умов постачання, визначеними суб'єктами підприємницької діяльності, незалежно від термінів здійснення платежів.

Якщо покупець за умовами договору одержує продукцію безпосередньо на підприємстві-постачальника, то така продукція вважається реалізованою після видачі і відповідного оформлення документами та пред'явлення покупцеві розрахункових документів. Пред'явленими розрахунковими документами вважаються документи з моменту подачі їх до установи банку або передачі їх покупцеві відповідно до умов, передбачених договором (контрактом), тобто без участі установ банків.

В бухгалтерському обліку існує два варіанта відображення реалізації готової продукції: попереднє відвантаження; реалізація по попередній оплаті. На ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» відвантаження готової продукції покупцям

здійснюється в основному з попередньою оплатою, таким постійним покупцям як дитсадки та школи, лікарні відвантаження може відбуватись з посліду-ючою оплатою.

Реалізація готової продукції передбачає одержання доходу від реалізації продавцем. Узагальнення даних про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходи від страхової діяльності, а також суми знижок, наданих покупцям та про інші вирахування з доходу, згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку, здійснюється на рахунку 70 «Доходи від реалізації».

За кредитом рахунку 70 «Доходи від реалізації» відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – належна до сплати сума непрямих податків; результат операцій перестрашування, результат зміни незароблених премій та списання у рядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

«Бухгалтерський облік доходів від реалізації ведеться щодо кожного об'єкту за відповідними групами, для яких відкривається окремий субрахунок» [60, с. 423].

Так, на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» для відображення доходів від реалізації готової продукції відкрито субрахунок 701 «Дохід від реалізації готової продукції». За кредитом субрахунку 701 відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – належна сума непрямих податків та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Для обліку собівартості реалізованої готової продукції Планом рахунків бухгалтерського обліку передбачено рахунок 90 «Собівартість реалізації».

За дебетом рахунку 90 «Собівартість реалізації» відображається собівартість реалізованої готової продукції, товарів, робіт, послуг; фактична собівартість реалізованих товарів (без торгових націнок), за кредитом списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

Для обліку виробничої собівартості реалізованої готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» використовують субрахунок 901 «Собівартість реалізованої готової продукції». За дебетом субрахунку відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, за кредитом – списання

в порядку закриття дебетових оборотів на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності».

Для обліку витрат діяльності та відображення кредитових оборотів по рахунку 26 «Готова продукція» при журнальній формі обліку використовується Журнал 5 або Журнал 5А.

Оскільки, на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» застосовується комп'ютерна форма обліку то замість Журналу 5 (5А) складаються машинограми в розрізах необхідних не лише для складання фінансової звітності, але й для потреб управлінського персоналу, аналізу даних і прийняття управлінських рішень.

Так, програма «1С :Підприємство. Версія 8.1.» дозволяє формувати наступні вихідні форми реєстрів обліку: «Головна книга» (Додаток 5), «Оборотно-сальдова відомість» , «Шахматна відомість» (Додаток 6), «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 26» (додаток 7) , «Аналіз рахунка 26» (Додаток 4), «Аналіз рахунка за датами», «Аналіз рахунка по субконто», «Аналіз субконто», «Картка субконто», «Картка рахунку» (Додаток 8), «Обороти між субконто», «Звіт по проводках», «Журнал-ордер».

У фінансовій звітності вимірювання та узагальнення усіх господарських операцій ТОВ «СЕ – Борднетце Україна», щодо наявності та руху готової продукції здійснюється в єдиній грошовій одиниці, що забезпечується завдяки дії принципу єдиного грошового вимірника.

Відповідно до принципу повного висвітлення у фінансовій звітності підприємства повинна міститися вся інформація про господарські операції, пов'язані з наявністю та рухом готової продукції, здатні впливати на рішення, які приймаються на її основі.

Інформація про залишки готової продукції ТОВ «СЕ – Борднетце Україна», відображається у додатковій статті 1103 «Готова продукція» ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)) та ряд. 900 ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (додаток 1).

Протягом 2018 - 2019 років ТОВ «СЕ – Борднетце Україна», до Головного управління статистики у Тернопільській області подавало ф. № 1-підприємство (річна, квартальна) «Звіт про основні показники діяльності підприємства». Інформація про залишки готової продукції ТОВ «СЕ – Борднетце Україна», відображена у фінансовій та статистичній звітності підприємства за 2019 рік подана в табл.1.3.3.

Таблиця 1.3.3.

Розкриття інформації про готову продукцію у фінансовій та статистичній звітності ТОВ «№СЕ – Борднетце Україна» станом на 31.12.2019 року

Код та назва рахунка	Форма звітності			
	Назва форми	Назва рядка	Код рядка	Станом на 31.12.2019 р., тис. грн
26 «Готова продукція»	Ф. №1 Баланс «Звіт про фінансовий стан»	Готова продукція	1103	11373
	Ф.№5 «Примітки до річної фінансової звітності»	Готова продукція	900	11373
Код та назва рахунка	Назва форми	Назва рядка	Код рядка	Станом на 31.12.2019 р., тис. грн
26 «Готова продукція»	Ф. № 1-підприємство (річна) «Звіт про основні показники діяльності підприємства»	Готова продукція гр.6 «на кінець року»	-	11373

«Таким чином, облік готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» ведеться відповідно до принципів бухгалтерського обліку, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з додержанням вимог НП(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 15 «Дохід», НП(С)БО 16 «Витрати», іншими нормативними актами та з урахуванням обраної облікової політики» [41,42].

Завдяки застосуванню комп'ютерної програми «1С:Підприємство. Версія 8.1.» на підприємстві ефективно вирішена проблема аналітичного обліку

готової продукції та є можливість формувати велику кількість основних і додаткових звітів про наявність і рух готової продукції, як для потреб обліку так і управління в цілому.

Висновки до розділу 1.

Найбільш прийнятною теорією вартості (і найбільш детально опрацьованою) слід вважати розробки таких видатних економістів неокласичного напрямку, як А.Маршалл і П.Самуельсон. Вони розрізняють два види вартості: ринкову і нормальну. Ринковою є вартість, яка формується в короткі проміжки часу. На цю вартість впливають витрати виробництва і корисність товарів. Загальне правило таке: чим менший період, тим більше потрібно враховувати вплив попиту, а значить і корисності на вартість.

Але в довгостроковому періоді роль витрат виробництва є визначальною для формування «нормальної» вартості. «Нормальна», або, за вартість товару - це та його вартість, яку економічні сили створюють лише в кінцевому результаті.

Чим більший період часу береться для аналізу, тим більше значення має вплив витрат виробництва на вартість.

В бухгалтерському обліку порядок обліку готової продукції та витрат на її виготовлення регулюється НП(С)БО 9 «Запаси і НП(С)БО 16 «Витрати».

Готовою продукцією називають створений на підприємстві актив, який пройшов всі стадії технологічної обробки, відповідає технічним і якісним характеристикам і призначений для подальшої реалізації або внутрішнього споживання.

Готова продукція класифікується в залежності від форми: уречевлена та у вигляді результатів роботи, тобто послуга; за ступенем готовності: готова, напівфабрикати, незавершене виробництво; за конструктивною і технологічною складністю-проста і складна; за характером: основна, супутня, побічна.

РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ РОДУКЦІЇ.

2.1. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції та її реалізація.

Дані **аналітичного** та **синтетичного** обліку готової продукції повинні забезпечувати отримання необхідної інформації для складання внутрішньої бухгалтерської звітності.

Для **синтетичного обліку** готової продукції призначено активний рахунок № 26 «Готова продукція». За дебетом цього рахунку відображається надходження готової продукції власного виробництва на склад за фактичною виробничою собівартістю. За кредитом - відпуск готової продукції за фактичною виробничою собівартістю.

«Випущена із виробництва готова продукція оприбутковується за дебетом рахунку 26 «Готова продукція» та обліковується в синтетичному й аналітичному обліку за фактичною виробничою собівартістю, яка визначається згідно з НП(С)БО 16 «Витрати»» [41].

Інформація про залишки готової продукції ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» відображається у фінансовій та статистичній звітності:

- ✓ ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (Додаток 1),
- ✓ ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»,
- ✓ ф. №1-підприємництво (річна) «Звіт про основні показники діяльності підприємства».

Синтетичний облік готової продукції ведеться в журналі 5 або 5А.

Бухгалтерські проведення за рахунком 26 «Готова продукція» в ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» відображено у таблиці 2.1.1.

Табл.2.1.1.

Бухгалтерські проведення за рахунком 26 «Готова продукція» в ТОВ
«СЕ – Борднетце Україна»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1.	Оприбутковано на склад готову продукцію з виробництва	26	23
2.	Відображено собівартість реалізованої продукції	901	26

Залишок є тільки дебетовим і показує фактичну виробничу собівартість готової продукції на кінець звітної періоду. Якщо готова продукція даного виробництва повністю спрямовується для використання на самому підприємстві, то на рахунку № 26 «Готова продукція» вона може не оприбутковуватися, а враховуватися на субрахунку № 201 «Сировина і матеріали» або інших залежно від призначення цієї продукції.

«Документи на готову продукцію щодня надходять до бухгалтерії, яка веде кількісно-натуральний облік випуску продукції за її видами і сортами. Наприкінці місяця загальну кількість випущеної продукції оцінюють за прийнятими в обліку цінами підприємства і фактичною собівартістю. За даними відомості випуску готової продукції визначають результати роботи підприємства у процесі виробництва, економію чи перевитрати» [65, с. 115].

«Методичні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Витрати»» [41].

Узагальнення інформації про собівартість реалізованої продукції, виконаних робіт, послуг, ведеться на рахунку 90 «Собівартість реалізації».

Рахунок 90 – активний. За дебетом рахунку відображають виробничу собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг, фактична собівартість реалізованих товарів, а за кредитом – списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

Після усіх проведеннь на рахунку 26 «Готова продукція» будуть відображені такі записи за рис.3.1.1.

Дебет	Кредит
Сальдо на початок місяця (фактична виробнича собівартість продукції, що надійшла з виробництва на склад готової продукції) (оприбуткування)	Продана (реалізована, відвантажена) готова продукція покупця за фактичною виробничою собівартістю
Обороти за місяць	Обороти за місяць
Сальдо на кінець місяця	

Рис. 3.1.1. Схема побудови рахунку 26 «Готова продукція»

Щомісяця звіряють дані облікових реєстрів з даними книги залишків готової продукції і напівфабрикатів свого виробництва, контролюють записи, стан запасів готової продукції на складі, своєчасне і правильне оприбуткування, забезпечення зберігання, своєчасне відвантаження, виконання обов'язків за поставками продукції споживачам.

У системі бухгалтерського обліку готова продукція відображається за видами і сортами, а також за ознакою місцезнаходження, тобто: готова продукція на складах, товари відвантажені, товари що перебувають на відповідальному зберіганні.

Адміністративні витрати, витрати на збут та інші витрати не включаються до складу виробничої собівартості готової та реалізованої продукції, а тому інформація про такі витрати узагальнена на рахунках обліку витрат звітного періоду:

- ✓ 92 «Адміністративні витрати»,

- ✓ 93 «Витрати на збут»,
- ✓ 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Дані на рахунку 90 «Собівартість реалізації» відображаються у «Звіті про фінансові результати» (рядок 2050).

Для обліку витрат на збут передбачено ведення рахунку 93 «Витрати на збут», на якому по дебету сільськогосподарські підприємства відображають витрати, пов'язані з реалізацією продукції: тара, пакувальні матеріали для готової продукції, доставка продукції до станції відправлення, вантаження в автомобілі, вагони та інше., комісійні збори, сплачені збутовими та іншими посередницькими організаціями ввізне мито і вивізне мито, утримання приміщень для зберігання продукції в місцях її реалізації, оплата праці продавців, рекламні витрати та інше.

Списання витрат на збут на підставі бухгалтерської довідки, відображають по кредиту рахунка 93 «Витрати на збут» і дебету рахунка 79 «Фінансові результати».

Для обліку інших витрат операційної діяльності використовують рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Рахунок 94 – активний, витратний.

На 94 рахунку ведеться облік операційних витрат підприємства, крім витрат, які відображаються на рахунку 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальноновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут».

По дебету рахунка 94 відображають суму визначених витрат, за кредитом – списання на рахунок 79 «Фінансовий результат».

Для обліку витрат, які виникають у результаті надзвичайної діяльності застосовують рахунок 99 «Надзвичайні витрати».

Аналітичний облік готової продукції на підприємстві «СЕ – Борднетце Україна» ведеться за місцями зберігання, найменуваннями.

Аналітичний облік руху готової продукції за окремими групами ведеться у відомості аналітичного обліку №5.

Аналітичний облік відвантаження і реалізації продукції, а також розрахунків з покупцями і замовниками підприємства ведуть у відомості № 16 відвантаження, відпуску і реалізації продукції.

Записи в цій відомості (як і в журналі - ордері № 6) здійснюють в лінійному (позиційному) порядку, що дає можливість бачити, за яким розрахунковим документом, яка сума підлягає до сплати покупцем (замовником), а також робиться відмітка про оплату.

При спрощеній формі облік відвантаження і реалізації продукції ведуть у відомості ф. № В-6. Аналітичний облік готової продукції ведеться по кожній її номенклатурі.

При наявності складів ведеться кількісно-сорттовий облік готової продукції у картках складського обліку.

В бухгалтерії ведеться оборотна відомість по кожній номенклатурі продукції і матеріально-відповідальній особі. При спрощеній формі обліку аналітичний облік руху готової продукції ведеться у Відомості 2-М «Облік запасів».

2.2. Звітність за операціями з обліку готової продукції та її реалізації.

Для правильного визначення фактичної виробничої собівартості готової продукції та її реалізації, виконання робіт та послуг, доцільно на кінець звітного періоду визначити залишки незавершеного виробництва, тобто незакінчену обробкою продукцію в процесі виробництва.

Облік готової продукції у товаристві з обмеженою відповідальністю «СЕ – Борднетце Україна» можна прослідкувати на прикладі господарських операцій, що наведені в таблиці 2.2.1.

Реалізованою продукцією підприємства вважається продукція (товари, роботи, послуги) за яку покупцеві (замовникові) пред'явленні розрахункові документи.

Пред'явленим розрахунковим документи (покупцеві, замовникові) вважаються документи з моменту подачі їх до установи банку (за умови здійснення розрахункових операцій через установи банків), або передачі їх покупцеві (замовникові) відповідно до умов, передбачених договором (контрактом), тобто без участі установ банків [67,с.200].

Основні господарські операції з руху готової продукції на ТОВ «СЕ – Бордетце Україна» та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку наведені в табл. 2.2.1.

Таблиця 2. 2.1.

Бухгалтерське відображення операцій з руху готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна»

№ п/п.	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Оприбутковано на склад готову продукцію за фактичною виробничою собівартістю	26	23
2.	Відображено в складі готової продукції напівфабрикати власного виробництва, призначені для реалізації на сторону	26	25
3.	Відображено суму дооцінки готової продукції	26	41
4.	Відображено вартість готової продукції, виданої зі складу підзвітній особі	372	26
5.	Списано собівартість реалізованої готової продукції	901	26
6.	Використано готову продукцію для адміністративних потреб	92	26
7.	Готова продукція, використана для власних потреб підприємства переводить до складу матеріалів.	23, 94	26
8.	Готова продукція, використана для внутрішніх потреб основних і допоміжних цехів, для загальновиробничих і господарських потреб.	23, 91, 92	26
9.	Витрати готової продукції (при стихійному лихові, пожежах, аваріях)	99	26
10.	Витрати списуються на рах. 79	79	90, 92, 94, 99

Залишки готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» кожного місяця інвентаризують. Об'єкти і періодичність проведення інвентаризації встановлює директор підприємства, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим – відповідно до законодавства.

Згідно з Порядком за №116 розмір збитку від розкрадання і нестачі, що підлягає відшкодуванню винними особами, визначається виходячи з балансової вартості цих цінностей (за вирахуванням амортизаційних відрахувань), але не менше 50% від їх балансової вартості на день виявлення таких фактів, з урахуванням індексу інфляції, відповідного розміру ПДВ і акцизного податку (по підакцизних товарах) із застосуванням встановлених коефіцієнтів.

Із внесених матеріально відповідальними особами сум відшкодовуються збитки підприємства, решта суми (різниця між обліковою вартістю нестачі продукції і відшкодованою сумою збитку) підлягає перерахуванню до бюджету.

Відображення в обліку результатів інвентаризації подано в таблиці 2.2.2.

Табл.2.2.2.

Відображення в бухгалтерському обліку результатів інвентаризації готової продукції на складі ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» у грудні 2019 року

№ п/п.	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Оприбутковано виявлені в результаті інвентаризації надлишки	26	719
2.	Списано суму доходу на фінансовий результат	719	791
3.	Списано до складу витрат встановлену під час інвентаризації	947	26
4.	Одночасно зі списанням цінностей зараховано на позабалансовий рахунок суму виявленої нестачі	072	-
5.	Відображено дохід унаслідок визнання винної особи	375	716
6.	Списано з позабалансового рахунка, балансову вартість одночасно із списанням суми збитку на винну особу	-	072
7.	Погашено винною особою суму нестачі шляхом внесення готівки до каси	301	375
8.	Відображено фінансовий результат	716	791

Основні бухгалтерські проведення з обліку реалізованої та безоплатно переданої готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» наведено у табл. 2.2.3.

Таблиця 2.2.3.

Бухгалтерське відображення операцій з реалізації готової продукції на
ТОВ «СЕ – Борднетце Україна»

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
Перша подія – відвантаження продукції				
1.	Одержана продукція з виробництва на склад	26	23	100000
2.	Відвантажена продукція покупцеві (продажна вартість)	361	701	180000
3.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	701	641	30000
4.	Списана собівартість реалізованої готової продукції	901	26	100000
Перша подія – одержання попередньої оплати				
5.	Дохід від реалізації списано на фінансовий результат	701	791	150000
6.	Списано собівартість реалізації на фінансовий результат	791	901	100000
7.	Оплачено відвантажену продукцію	311	361	180000
Перша подія – одержання попередньої оплати				
1.	Надійшли кошти від покупця за продукцію	311	681	180000
2.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	644	641	30000
3.	Відвантажена продукція покупцеві (продажна вартість)	681	701	18000
4.	Списано податкове зобов'язання	701	644	30000
5.	Списано собівартість реалізованої готової продукції	901	26	100000
6.	Дохід від реалізації списано на фінансовий результат	701	791	150000
7.	Списано собівартість реалізації на фінансовий результат	791	901	100000

Реалізація готової продукції є завершальною стадією процесу обігу коштів. Своєчасний та достовірний облік реалізації сприяє зміцненню фінансового стану підприємства, прискоренню обігу засобів, самоокупності і забезпеченню фінансування чергових операцій.

Оскільки, на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» застосовується комп'ютерна форма обліку, то замість Журналу 5 (5А) складаються машинограми в ро-

зрізах необхідних не лише для складання фінансової звітності, але й для потреб управлінського персоналу, аналізу даних і прийняття управлінських рішень.

Так, програма «1С :Підприємство. Версія 8.1.» дозволяє формувати наступні вихідні форми реєстрів обліку: «Головна книга» (Додаток 5), «Оборотно-сальдова відомість» (Додаток 7), «Шахматна відомість» (Додаток 6), «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 26» (Додаток 7), «Аналіз рахунка 26» (Додаток 4), «Аналіз субконто», «Картка субконто», «Картка рахунку» (Додаток 8).

Інформація про залишки готової продукції ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» відображається у додатковій статті 1103 «Готова продукція» ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (Додаток 1) та ряд. 900 ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

2.3. Облік і звітність витрат понесених на збут готової продукції.

Згідно, з НП(С)БО 1, **витрати** — це зменшення економічних вигід у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками). Інформаційною базою для проведення аналізу реалізації готової продукції є дані аналітичного і синтетичного обліку, фінансова та статистична звітність.

«**Витрати** визнають, якщо вони можуть бути достовірно оцінені. Їх відображають у бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів (наприклад, реалізація товарів) або збільшенням зобов'язань (наприклад, нарахування заробітної плати працівникам)» [41].

У разі коли актив забезпечує отримання економічних вигід протягом кількох звітних періодів, витрати визнають шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними звітними періодами. Так, необоротні активи

(основні засоби, нематеріальні активи) можуть забезпечувати економічні вигоди протягом декількох років. Тому їх вартість включають до складу витрат певного періоду протягом строку корисного використання (експлуатації) шляхом нарахування амортизації.

При цьому за п. 7 НП(С)БО 16 «Витрати» у бухгалтерському обліку визнають у тому звітному періоді, в якому визнано дохід, для отримання якого вони здійснені. Якщо прямий зв'язок між доходами і витратами встановити неможливо, витрати відображають у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

Так, інформацію про обсяг реалізованої продукції в розрізі видів економічної діяльності за КВЕД містить «Звіт про основні показники діяльності підприємства» ф. № 1-підприємництво (річна).

Необхідно зазначити, в даній статистичній формі обсяг реалізованої продукції визначається за ціною продажу відвантаженої за межі підприємства готової продукції, що зазначена в оформлених як підстава для розрахунків з покупцями (замовниками) документах (уключаючи продукцію (роботи, послуги) за бартерним контрактом), за винятком непрямих податків (ПДВ, тощо).

При чому, продукція визнається реалізованою після оформлення документів незалежно від надходження платежів за неї. У складі обсягу реалізованої продукції не відображається:

- ✓ вартість продукції власного виробництва для внутрішніх потреб підприємства;
- ✓ суми цільових надходжень (дотацій) на виробництво;
- ✓ суми попередньої оплати продукції (робіт, послуг);
- ✓ авансові платежі;
- ✓ надходження, що належать третім особам.

«Витрати понесені на реалізацію готової продукції передбачають визначення питомої ваги окремих елементів витрат у загальній її сумі і оцінку їх зміни за звітний період. Для наочності використовується аналітична таблиця, у якій перераховуються елементи витрат з реалізованої продукції і відобража-

ється їх абсолютна величина та питома вага. Ці дані наводяться окремо (минулого, звітнього періоду, прогнозні), фактичні та зміна цих показників за період, що аналізується» [63, с.103].

Джерелом інформації для проведення даного виду аналізу є не фінансова звітність (ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», оскільки вона містить узагальнену інформацію про операційні витрати, а статистична звітність: ф. №1-підприємство «Звіт про основні показники діяльності підприємства» (річна, квартальна), оскільки інформація про операційні витрати підприємства там надається у розрізі видів діяльності.

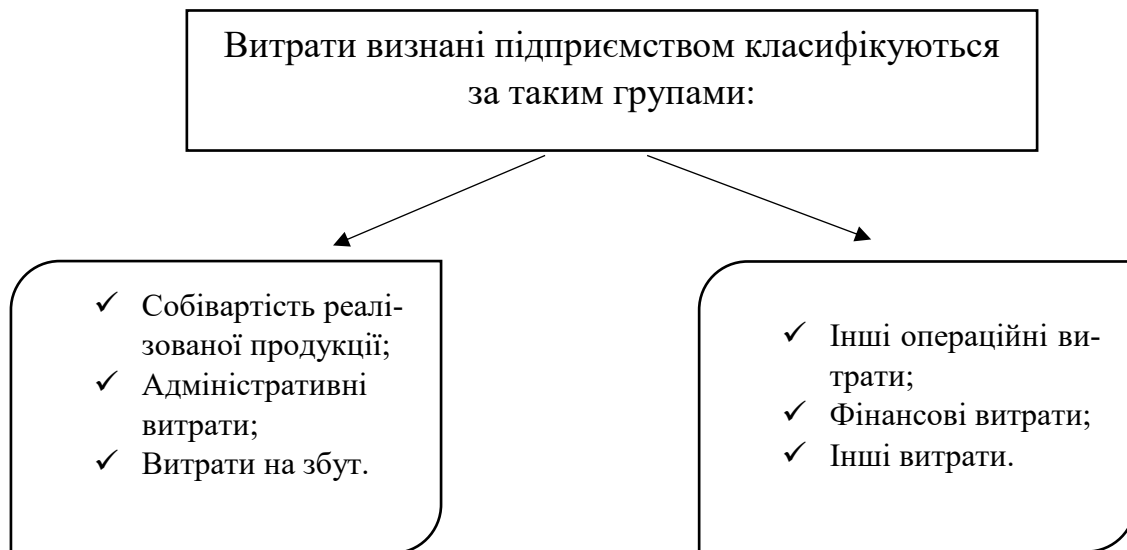

Рис.2.3.1.Класифікація витрат.

«**Витрати на збут** — це витрати, пов’язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг). Склад збутових витрат визначає п. 19 НП(С)БО 16. Обліковують їх на рахунку 93 «Витрати на збут»» [28, с.126].

Облік витрат на збут відображено у таблиці 2.3.1.

Табл.2.3.1.

Облік витрат на збут

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Включено до складу витрат на збут амортизацію необоротних активів	93	13
2.	Списано запаси, що відносяться до збутових витрат (наприклад, для пакування продукції, проведення ремонту основних засобів збутового призначення)	93	20, 22, 281
3.	Виконано роботи, послуги власним виробництвом для збутових цілей	93	23
4.	Списано вартість використаних на адміністративні цілі грошових документів	93	331
5.	Відображено витрати на службові відрядження персоналу відділу збуту	93	372
6.	Відображено збутові витрати, що раніше обліковувалися як витрати майбутніх періодів	93	39
7.	Нараховано забезпечення майбутніх виплат, пов'язані з витратами на збут	93	47
8.	Списано інші витрати на збут, виконані сторонніми організаціями (наприклад, витрати на транспортування готової продукції, оплата послуг оренди)	93	63, 685
9.	Нараховано заробітну плату працівників відділу збуту	93	661
10.	Нараховано ЄСВ на заробітну плату персоналу відділу збуту	93	651

Використовуючи дані підприємства ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» проаналізуємо операційні витрати з реалізованої продукції у 2018-2019 роках (табл.2.3.2.).

Таблиця 2.3.2.

Аналіз складу і структури операційних витрат з реалізованої продукції
на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» за 2018-2019 р.

Показники	2018 рік		2019 рік		Відхилення (+;-)	
					2019р./ 2018р.	
	сума, тис. грн.	питома вага,%	сума, тис. грн.	питома вага,%	сума, тис. грн. (2019-2018)	питома вага,%
Матеріальні витрати	24971,3	70,4	18901,1	73,7	-5890,2	+3,3
Амортизація	480,9	1,4	370,5	1,4	-110,4	0,0
Витрати на оплату праці	3480,2	9,8	3676,6	14,3	+196,4	+4,5
Відрахування на соціальні заходи	1294,1	3,6	1349,7	5,3	+55,6	+1,7
Інші операційні витрати	5266,3	14,8	1337,9	5,3	-3928,4	-9,5
Разом:	35492,8	100,0	25635,8	100,0	-9857	-

Висновки до розділу 2.

На підприємстві ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» ведеться журнально-ордерна форма обліку. Готова продукція обліковується на активному рахунку №26 «Готова продукція». На дебеті цього рахунку відображається надходження готової продукції власного виробництва на склади за фактичною виробничою собівартістю; по кредиту відображається відпуск готової продукції за фактичною виробничою собівартістю. Залишок є тільки дебетовим і показує фактичну виробничу собівартість готової продукції на кінець звітного періоду.

У системі бухгалтерського обліку готова продукція відображається за видами і сортами, а також за ознакою місцезнаходження, тобто: готова продукція на складах, товари відвантажені; товари що перебувають на відповідальному зберіганні. Узагальнення інформації про собівартість реалізованої продукції, виконаних робіт, послуг, ведеться на активному рахунку №90 «Собівартість реалізації». За дебетом рахунку відображають виробничу собівартість

реалізованої продукції, робіт, послуг фактичну собівартість реалізованих товарів, а за кредитом – списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок №79 «Фінансові результати».

Для обліку витрат на збут передбачено ведення рахунку №93 «Витрати на збут» на якому по Д-ту підприємства відображають витрати пов'язані з реалізацією продукції. Списання витрат на збут на підставі бухгалтерської довідки відображається по кредиту рахунку №93 «Витрати на збут» і дебету рахунку №79 «Фінансові результати».

РОЗДІЛ ІІІ. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

3.1. Аналіз процесу виготовлення та реалізації готової продукції.

Основним завданням виробничих підприємств є забезпечення попиту високоякісною продукцією. Темпи зростання обсягу виробництва продукції, підвищення її якості безпосередньо впливають на величину витрат, прибуток і рентабельність підприємства. У зв'язку з цим аналіз діяльності виробничих підприємств включає вивчення показників випуску продукції.

Його основні завдання охоплюють:

- ✓ оцінку ступеня виконання виробничої програми й динаміки виробництва і реалізації продукції;
- ✓ визначення впливу факторів на зміну величини цих показників;
- ✓ виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення випуску і реалізації продукції;
- ✓ розробку заходів щодо освоєння виявлених резервів.

«Оцінка обсягів і структури виробництва продукції розпочинається, як правило з виконання плану виробництва за звітний період, що проводиться шляхом порівняння даних в цілому по підприємству, у розрізі його структурних підрозділів або окремих видів продукції» [6, с. 256].

Для глибокого аналізу проблем, що пов'язані з реалізацією продукції, слід перейти до детального розгляду дії всього комплексу факторів, які можуть впливати на кінцевий обсяг реалізації продукції.

На рисунку 3.1.1. зображено фактори, які впливають на обсяг реалізації продукції.

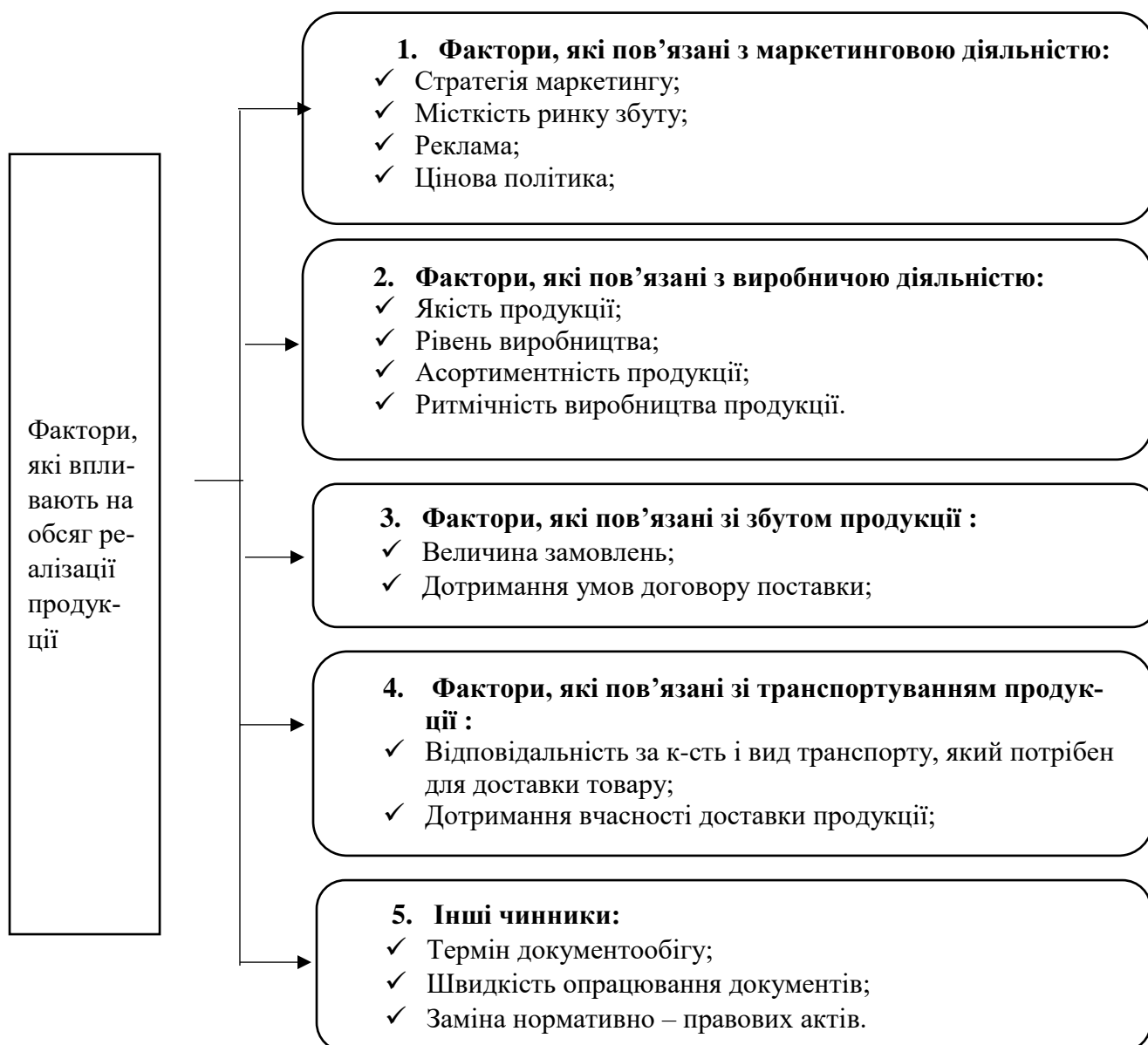

Рис. 3.1.1. Фактори, які впливають на обсяг реалізації продукції

В таблиці 3.1.1. відображено обсяги виробництва продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» 2018 – 2019р.

Таблиця 3.1.1.

Обсяги виробництва продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» у 2018-2019 р.

Вид продукції	Виробництво продукції, тис. грн.			Абсолютне відхилення, (+, -) 2019 р. від:		Відносне відхилення, % 2019 р. до:	
	2018 р.	2019 р.		плану	2018 р.	плану	2018 р.
		план	факт				
Кабельно – провідникова продукція для Volkswagen	11091,8	12206,0	11738,1	467,9	646,3	96,2	105,8
Кабельно – провідникова продукція для Audi	7057,5	6096,0	5513,2	582,8	1544,3	90,4	78,1
Кабельно – провідникова продукція для Porsche	1220,2	732,0	583,6	148,4	636,6	79,7	47,8
Разом	39507,1	33434,0	31545,2	1888,8	7961,9	94,4	79,8

У міру насичення ринку та посилення конкуренції вже не виробництво визначає обсяг продажу, а навпаки, можливий обсяг продажу є основою планування. Підприємство має виробляти тільки ті товари і в такому обсязі, котрі воно може реально й прибутково реалізувати.

Враховуючи складне економічне становище в країні, низьку купівельну спроможність, спад виробництва, особливо уважно необхідно вивчити динаміку обсягу виробництва продукції за допомогою наступних показників:

- ✓ базисних темпів зростання і приросту;
- ✓ ланцюгових темпів зростання і приросту;
- ✓ середньорічних темпів зростання (приросту).

«Об'єктами аналізу при цьому є валова, товарна, реалізована продукція, оцінена у вартісних вимірниках, що нейтралізує вплив інфляції» [11, с.164].

Аналіз динаміки виробництва продукції досліджуваного підприємства подано в табл. 3.1.2.

Дані табл. 3.1.2. свідчать про те, що обсяг виробництва продукції має поступову тенденцію до приросту, середнє значення за два роки становить 50242,35 тис. грн. Збільшення виробництва в середньому по роках становить

6,15% (93,85-100,0). Таке збільшення обсягів виробництва продукції є позитивним для підприємства.

Табл.3.1.2.

Динаміка виробництва продукції ТОВ «СЕ – Борднтце Україна» за 2018 - 2019 р.

Рік	Обсяг виробництва продукції, тис. грн.	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
		до попереднього року	до 2018 року	до попереднього року	до 2018 року	до попереднього року	до 2018 року
2018	45031,8	5961,9	13486,5	100,0	100,0	20,2	20,2
2019	55452,9	7524,7	5524,7	87,7	87,7	12,3	12,3
Середнє значення	50242,35	6743,3		93,85		16,25	

Для більшої наочності результати аналізу динаміки виробництва продукції підприємства відобразимо графічно (рис. 3.1.2.).

Для більшої наочності, результати аналізу динаміки виробництва продукції підприємства відобразимо графічно на рис. 3.1.2.

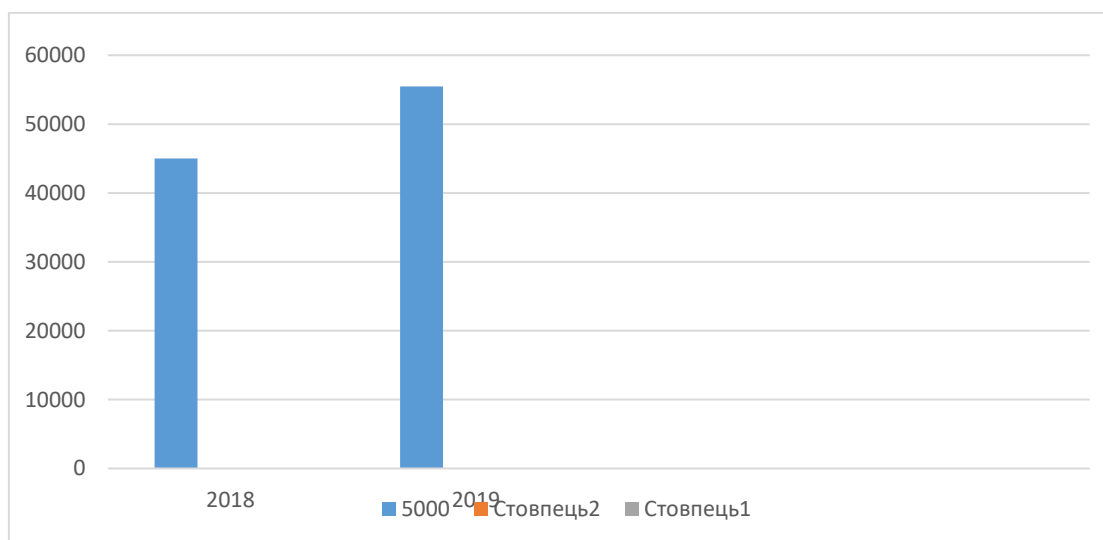

Рис.3.1.2. Динаміка обсягів виробництва продукції ТОВ «СЕ – Борднтце Україна» у 2018-2019 р.

В сучасних умовах споживача цікавить не тільки загальний обсяг виробництва продукції, а конкретна продукція, яка задовольнить його потреби.

Тому важливого значення набуває оцінка асортиментної політики підприємства. Аналіз проведемо видами продукції, тому що тільки таким чином можна пов'язати виробництво і споживання продукції (попит і пропозицію).

Оцінка обсягів і структури виробництва продукції розпочинається, як правило з виконання плану виробництва за звітний період, що проводиться шляхом порівняння даних в цілому по підприємству, у розрізі його структурних підрозділів або окремих видів продукції.

3.2. Економічний аналіз обсягів і динаміки виробництва і реалізації готової продукції.

Поряд з виробничою діяльністю досить важливою є сфера обміну, яка пізнається в першу чергу через реалізацію продукції. Тільки за умови, що суспільство визнає її, а отже, заплатить гроші, підприємство може продовжувати свою діяльність.

«З переходом на ринкові відносини ця залежність ще більше зросла, оскільки підприємство переходить практично повністю на самофінансування. У цих умовах важливим є не тільки виробництво, а й вигідна її реалізація. Кожен злюбих каналів збуту повинен мати свою ефективність» [17, с.70].

В табл. 3.2.1. наведені дані, за якими можна розрахувати виконання плану з асортименту продукції.

Таблиця 3.2.1. Виконання плану випуску продукції за асортиментом на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» у 2019 р.

Вид продукції	Виробництво продукції, тис. грн		Виконання плану, %	Зараховується у виконання плану з асортименту, тис. грн
	за планом	фактично		
Кабельно – провідникова продукція для Volkswagen	4.522.906,0	3.911.738,1	86,5%	3.911.738,1
Кабельно – провідникова продукція для Audi	1.600.696,0	1.455.133,2	90,9%	1.455.133,2
Кабельно – провідникова продукція для Porsche	99.732,0	86.583,6	86,9%	86.583,6
Разом	6.233.334,0	5.453.454,9	87,5%	5.453.454,9

У 2019 році план з випуску продукції за асортиментом виконано лише на 87,5%, що свідчить про погіршення діяльності підприємства. Можливими причинами невиконання плану є порушення графіку та обсягів постачання сировини, недоліки в організації виробництва, помилки у плануванні, зниження купівельної спроможності.

Оцінку виконання плану за асортиментом проведемо за допомогою середнього відсотка виконання плану за асортиментом (розраховується як відношення загального фактичного випуску продукції в межах плану (продукція, виготовлена понад або не передбачена планом, не зараховується до виконання плану за асортиментом) на загальний плановий обсяг виробництва. За цією методикою план виробництва за асортиментом продукції виконано на 94,1% ($5.453.454,9 : 6.233.334,0 \times 100\% = 87,5\%$). Недовиконання завдання за асортиментом складає 12,5% ($100 - 87,5$). Виконання плану за асортиментом означає виробництво продукції у певному речовому складі. Коефіцієнт асортиментності може розглядатися лише як специфічний індикатор – чим ближче його значення до 1, тим більше підприємство зберегло натурально - речовий склад, що передбачався раніше. Виробництво продукції за планом та за фактом графічно відображено на рис. 3.2.1.

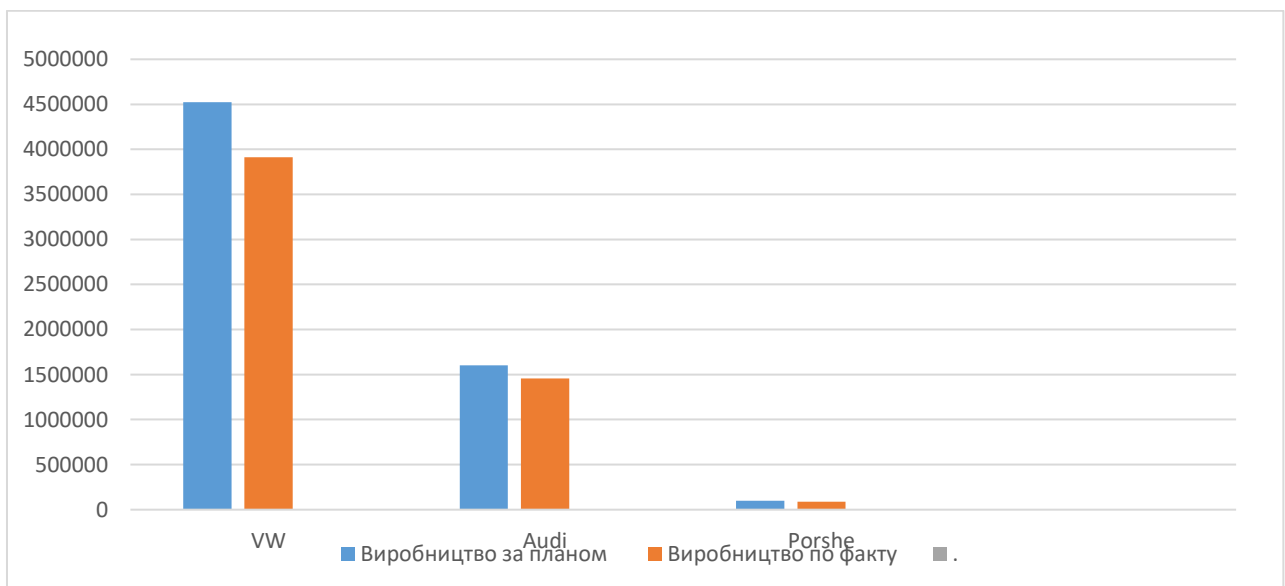

Рис.3.2.1.Виробництво продукції за планом та за фактом на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» у 2019р.

Висновки до розділу 3.

В даному розділі проведено аналіз структури готової продукції підприємства, проаналізовано витрати від реалізації готової продукції, визначені напрями використання інформації аналізу готової продукції в управлінні підприємством.

За результатами проведеного аналізу виробництва та реалізації готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» у 2018 – 2019. можна стверджувати, що недовиконання плану з виробництва продукції у 2019 році склало 12,5%, порівняно з 2018 роком обсяги виробництва зменшилися на 20,2%. Зменшення виробництва в середньому по роках становить 10,8%.

План з випуску продукції за асортиментом у 2019 році виконано на 87,5%, причинами невиконання плану можуть бути порушення графіку та обсягів постачання сировини, недоліки в організації виробництва, помилки у плануванні, зниження купівельної спроможності.

В загальній структурі готової продукції більше 80% займають кабельно-провідникова продукція для автомобілів Volkswagen.

Підприємство на основі результатів досліджень повинно формувати перспективну виробничу програму, результатом якої будуть збалансовані взаємозалежні показники обсягів виробництва та реалізація продукції.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В дипломній роботі розкрито теоретичні та практичні аспекти обліку і аналізу готової продукції.

Перший розділі дипломної роботи «Теоретичні основи процесу виготовлення та реалізації готової продукції» присвячено визначенню сутності, класифікації, оцінці готової продукції, важливості значення її обліку та аналізу, оцінці фінансово-господарської діяльності та постановки обліково-аналітичної роботи суб'єкта дослідження.

Встановлено, що готова продукція – це продукція (виріб, напівфабрикат, робота, послуга), що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування, відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад.

За характером продукція групується за формою, ступенем готовності та технологічною складністю.

Для цілей бухгалтерського обліку готову продукцію, відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси» включають до складу запасів.

Одиницею бухгалтерського обліку готової продукції є її найменування або однорідна група (вид). Первісною вартістю готової продукції є її виробнича собівартість, визначена шляхом калькулювання.

В обліку готова продукція відображається за найменшою з двох вартостей: первісною або чистою вартістю реалізації.

В ході дослідження встановлено, що ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» , предметом господарської діяльності якого є виготовлення кабельної продукції для автомобілів різних марок, відповідно до вимог чинного законодавства веде бухгалтерський облік фінансово-господарської діяльності, складає та подає до відповідних органів статистичну, податкову та фінансову звітність. Обрана об-

лікова політика закріплена відповідним наказом. На підприємстві обрана автоматизована форма обліку із застосуванням програми «1С: Підприємство. Версія 8.1.».

За результатами проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» протягом 2018-2019 р. необхідно відмітити, що підприємство є прибутковим, має ліквідний баланс, є фінансово стійким та платоспроможним, йому вистачає власних джерел фінансування для формування оборотних активів, які ефективно використовує.

В другому розділі дипломної роботи «Методика обліку виготовлення та реалізації готової продукції» дано критичну оцінку стану організації обліку готової продукції та його методики на досліджуваному підприємстві, надані пропозиції щодо вдосконалення обліку готової продукції.

Основні положення з організації обліку готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» встановлені наказом про облікову політику. Для забезпечення первинного обліку готової продукції на підприємстві використовують своєчасно оформлені первинні документи. З працівниками цехів та складів укладено договори про колективну матеріальну відповідальність.

Облік готової продукції на складах ведеться автоматично. Картки складського обліку замінені оперативними машинограмами залишку і руху готової продукції за кожним найменуванням, видом, партією. Звіт про рух готової продукції на складах, з доданими первинними документами, щоденно передається до бухгалтерії.

Залишки готової продукції в кінці кожного місяця підлягають інвентаризації.

Фактичну собівартість реалізованої готової продукції, відповідно до обраної облікової політики, визначають за методом ФІФО.

Синтетичний облік готової продукції на підприємстві ведеться з використанням рахунку 26 «Готова продукція». Аналітичний облік готової продукції ведеться за місцями зберігання, найменуваннями.

Для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» використовують рахунок 70 «Доходи від реалізації» за субрахунком 701 «Дохід від реалізації готової продукції». Для обліку собівартості реалізованої готової продукції – рахунок 90 «Собівартість реалізації» за субрахунком 901 «Собівартість реалізованої готової продукції».

Інформація про залишки готової продукції на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» відображається у фінансовій та статистичній звітності:

- ✓ ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»,
- ✓ ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»
- ✓ ф. №1-підприємництво (річна) «Звіт про основні показники діяльності підприємства».

В третьому розділі дипломної роботи «Методика аналізу виготовлення та реалізації готової продукції» проведено аналіз структури готової продукції підприємства, проаналізовано витрати від реалізації готової продукції, визначені напрями використання інформації аналізу готової продукції в управлінні підприємством.

З метою вдосконалення системи організації обліку в цілому на підприємстві рекомендовано:

- ✓ в наказі про облікову політику зазначити організаційну структуру бухгалтерської служби, вимоги до головного бухгалтера і працівників бухгалтерії; відповідальність за оподаткування; розмежування в обліку поточних витрат на ремонт основних засобів, які відшкодовуються за рахунок доходів поточного періоду від капітальних витрат, які відносяться на збільшення вартості основних засобів;
- ✓ додатком до наказу про облікову політику затвердити робочий план рахунків.

За результатами дослідження системи первинного, поточного та підсумкового обліку готової продукції на ТОВ «СЕ – борднетце Україна» запропоновано:

- ✓ розробити графік руху документів з обліку готової продукції та перелік первинних документів, зведених первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку з обліку готової продукції, які застосовуються підприємством в господарській діяльності, а також формуються в програмі «1С: Підприємство. Версія 8.1.», що дозволить раціонально організувати документообіг на підприємстві;
- ✓ в наказі про облікову політику зазначити порядок формування виробничої собівартості готової продукції та класи рахунків, які використовуються для обліку витрат;
- ✓ з метою усунення недоліків в організації первинного обліку готової продукції ввести до внутрішньої документації «Акт на повернення продукції», в якому буде наведена інформація щодо причин та винуватців повернення продукції та «Відомість повернення продуктів» для узагальнення і аналізу інформації щодо повернення продукції в розрізі їх найменування і покупців.

З метою підвищення оперативності прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності виробничої діяльності на ТОВ «СЕ – Борднетце Україна» пропонуємо :

- ✓ здійснювати оперативну оцінку рентабельності та собівартості продукції;
- ✓ впровадити комп'ютеризовану аналітичну систему, що дозволить забезпечити ефективне здійснення оперативного аналізу;
- ✓ проводити аналіз співвідношення «витрати-обсяг-прибуток», що дозволить, за умови правильного поділу витрат на постійні та змінні, приймати вірні управлінських рішення щодо можливості оптимізації обсягу виробництва (реалізації) продукції, витрат і прибутку, структуру виробництва, обґрунтувати варіанти цін на нові вироби тощо.

Вважаємо, що запропоновані заходи дозволять вдосконалити систему обліку готової продукції на підприємстві та приймати зважені управлінські рішення щодо виробництва та реалізації продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аскімова Н. С., Говоруха О.О., Кирильєва Л. О., Євлаш Т. О. Бухгалтерський облік: навчальний посібник : ХДУХТ, 2019. 182 с.
2. Атамас П. Фінансовий облік :навч. посіб. Київ : Вид – во центр навчальної літератури, 2019. 356с.
3. Безверхий В. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку: щодо заповнення форм фінансової звітності, перевірки порівнянності показників фінансової звітності, облікової політики підприємства. Київ : Вид – во Центр навчальної літератури, 2019 . 79с.
4. Безверхий К., План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інструкція про його застосування : посіб. Київ : «Центр навчальної літератури» , 2019. 150 с.
5. Боднар О. В., Поліщук І.Р., Розвиток методики бухгалтерського обліку процесу виробництва Вісник Житомирського державного технологічного університету *Серія: економічні науки.* – 2014. – № 3 (61). – С. 155-157.
6. Верига Ю.А., Т.В. Гладких, М.М. Орищенко. Фінансовий облік: навч. посіб. К. Центр навчальної літератури, 2014. 438 с.
7. Ганін В. І. Аналіз господарської діяльності підприємства : методологія, організація, методика. Навчальний посібник.: Вид-во ТОВ «С. А. М.», 2014. 308 с.
8. Глушак Ю. С. Фінансова звітність за НП(С)БО: навчально-методичний посібник : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 88 с.
9. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV, із змінами. Україна. Верховна Рада. URL : <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення : 15.11.2021).
10. Дідик А., Лемішовський В., Бюджетні установи: облік, оподаткування та звітність. Вид – во : «Апріорі», 2019. 1168 с.

11. Жидеєва Л. І. О. П. Колісник Бухгалтерський облік в управлінні підприємством (організацією, установою) : навч. посіб. : Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 178 с.
12. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посіб. Київ : «Центр навчальної літератури», 2014. 386 с.
13. Загородній А. Г. «Бухгалтерський облік. Основи теорії та практики». Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 280 с.
14. Ляшенко А. Х., Корбутяк А. Г., Сокровольська Н. Я., Юрій Е. О. Оцінка вартості підприємства : навчальний посібник. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 180 с.
15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291, зі змінами та доповн. Україна. Міністерство фінансів України. URL : <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення : 10.11.2021).
16. Ковальчук Н. О., Гаватюк Л. С., Єрміїчук Н. І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.
17. Ковальчук Н. О., Гаватюк Л. С., Єрміїчук Н. І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.
18. Кононова О. Є. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
19. Крупка Я. Д., Задорожний Н. В., Гудзь Н. В., та інш. Фінансовий облік : підруч. / 4-те вид. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.
20. Крупка Я. Д., Задорожний Я. Д., Гудзь Н. В., та інш. Бухгалтерський облік : підручник Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 460 с.
21. Кудлаєва Н. В. Фінансовий облік : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2018. 305 с.

22. Куцик, П. О. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посіб. П. О. Куцик, О. А. Полянська. Львів : ЛТЕУ, 2017. 508 с.
23. Лаговська О. А., Легенчук С. І., Кузь В. І., Кучер С. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник . Житомир : Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.
24. Лаговська О. А., Легенчук С. Ф., Кузь В. І., Кучер С. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навчальний посібник. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2017. 416 с.
25. Лаговська О. А., Легенчук С. Ф., Кузь В. І., Кучер С. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 418 с.
26. Лучко М. Р., Яцишин С. Р. Консолідація фінансової звітності : навчальний посібник . Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.
27. Малюга Н. М., Пархоменко Н. М. Бухгалтерський облік (загальна теорія): конспект лекцій в схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : ТОВ «Видавництво» «Консультант», 2017. 66 с.
28. Мельник Т., Гура Н., Облік на підприємствах малого бізнесу : навч. посіб. Вид – во «Центр навчальної літератури», 2019. 288 с.
29. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: затв. наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 № 2. Україна. *Міністерство фінансів України*. URL : <http://www.minfin.gov.ua>. (дата звернення : 09.11.2021).
30. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: затв. наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 р. №373. Україна : *Міністерство промислової політики України*. URL : www.zakon-i-normativ.info/.../lica/ua. (дата звернення : 10.10.2021).
31. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2015 р. №433 із змінами

- та доповн. від 27.06.2015р. № 635. Україна : *Міністерство фінансів України*. URL : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=293536. (дата звернення : 09.10.2021).
32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2015 № 73, із змінами. Україна : *Міністерство фінансів України*. – URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення : 12.11.2021).
33. ННП(С)БО 1. Загальні вимоги до фінансової звітності. [Чинний від 2013-02-07]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
34. О.В. Сметанко, І.С. Шарапова, В.О. Горбачов, та інш. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2015. 456 с.
35. Олійничук В. М. Інформаційна місткість фінансової звітності та її роль в управлінні підприємством. Сталий розвиток економіки : серія «Облік, аналіз і аудит» : Випуск 2. 2014. с. 2014 - 219.
36. Онищенко В. Статистична звітність підприємства у 2020 році. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7087-statistichna-zvtnst-pdprimstva-u-2019-rots>
37. Островерха Р. Е. Організація обліку. Київ . Вид – во Центр навчальної літератури, 2017. 568с.
38. Плаксієнка В. Я. Управлінський облік : навч. посіб. Полтава : ПП «Астрія» 2018. 250 с.
39. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291, із змінами. Україна : *Міністерство фінансів України*. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>. (дата звернення : 21.11.2021).

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290, із змінами. Україна : *Міністерство фінансів України.* URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. (дата звернення : 08.11.2021).
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 319, зі змінами. Україна : *Міністерство фінансів України.* URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (дата звернення : 17.10.2021).
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999р. № 246, із змінами. Україна : *Міністерство фінансів України.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення : 14.11.2021).
43. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95р. №88, із змінами. Україна : *Міністерство фінансів України.* URL : <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення : 21.11.2021)
44. Попова В. Д., Маценко Л. Ф. Стратегічний аналіз : навчальний посібник. Чернівці ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. 157 с.
45. Правдюк Н., Коваль Л., Коваль О., політика підприємств. Вид – во : «Центр навчальної літератури», 2020. 648 с.
46. Приймак С. В., Костишина М. Т., Долбгєва Д. В. Фінансова звітність підприємств: Навчально-методичний посібник . Львів : Ліга-Прес, 2016. 268 с.
47. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 15.11.2021)
48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. Україна : *Верховна Рада.* URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. (дата звернення : 23.09.2021).
49. Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2021 р. № 998. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998-2021-%D0BF#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
50. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів : наказ Міністерства статистики України від 21.06.1996 р. № 193. Україна : *Міністерство статистики України*. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення : 15.10.2021).
51. Про Примітки до річної фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.2000 року № 302 із змінами і доповненнями від 08.02.2014 року № 48]. Україна : *Міністерство фінансів України*. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00/page>. (дата звернення : 14.10.2021).
52. Романів Є. М., Приймак С. В., Гончарук С. М. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: навч. посібник / Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
53. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 688 с.
54. Сіренко Н. М., Баришевська І. В., Щербина О. Ю. С. 40 Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2016. 132 с.
55. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. 248 с.
56. Сльозко Т., Бухгалтерський облік в умовах інституційних перетворень. Теорія і практика. Вид – во : «Центр навчальної літератури», 2017. 304 с.
57. Соколов В. М., Косата І. А., Розіт Т. В.. Бухгалтерський облік: навч. посіб. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 222 с.
58. Степова С. В. .Хоменко А. С., Коломієць Є. С. Особливості автоматизації бухгалтерського обліку готової продукції на підприємстві. URL : http://www.rusnauka.com/36_PVMN_2014/Informatica/3_123443.doc.htm. (дата звернення : 17.11.2021).
59. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік: навч. посіб. Київ : Знання, 2014. 647 с.

60. Теловата М. Т., Пантелеев К. В., Безверхий К. В., Григоревська О. О. Ковач С. І., Юрченко О. А. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»: НАСОА, 2019. 506 с.
61. Теловата М. Т., Петраковська О. В. Фінансовий облік 1 (у схемах і таблицях) част. 1 : навч. посіб. за заг. ред. М.Т. Теловатої. К: Інтердрук, 2019. 217 с.
62. Труш Ю. Т., Король Г. О., Потрус Н. П. Організація обліку. Навч. посіб. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2015. 69 с.
63. Фаріон І., Писаренко Т. Управлінський облік : Київ . Центр навчальної літератури : 2019. 792с.
64. Фоміна О. В. Управлінський облік у торгівлі : монографія / Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. 468 с.
65. Чернікова І. Б., Дергільова Г. С., Нестеренко І. В. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : Вид-во «Форт», 2015. 200 с.
66. Чернікова І. Б., Кирильєва Л. О., Шеховцова Д. Д., Кваша О. О., Коробкіна І. С. Управлінський облік в інформаційній системі підприємства. Навчальний посібник Колектив авторів; Харківський державний університет харчування та торгівлі. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2016. 209 с.
67. Шара Є. Ю., Соколовська – Гонтаренко І. Є. Фінансовий облік II : навч. посіб. Київ : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 308 с.
68. Шпанковська Н. Г. Аналіз господарської діяльності : теорія, методика, конкретних ситуацій. : навч. посіб. : «Центр учбової літератури», 2014. 328 с.
69. Янчук Г. В., Майданюк О. М. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації . URL : http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/75644.doc.htm. (дата звернення : 19.11.2021).
70. Яровенко Т. С., Чернова А.І. Удосконалення методології бухгалтерського обліку готової продукції Вісник Дніпропетровського університету. Сер. :

Економіка, 2015. С.200. URL : <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201572-yarovenko-chernova.html>. (дата звернення : 16.11.2021).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

ДОДАТОК 2

← → Прибутковий касовий ордер 0000-000005 від 28.10.2019 12:00:02

Друк Копій: Зберегти... Відправити... Σ

Додаток 2
до Положення про ведення
касових операцій у національній
валюті в Україні
(пункт 25 розділу III)
Типова форма № КО-1

Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі підприємств та
організацій України
22603830
Товариство з обмеженою відповідальністю "СЕ-Боднетце
Україна"
(найменування підприємства/установи/організації)

Прибутковий касовий ордер № 5
від 28 жовтня 2019 року

№ з/п	Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума цифрами	Код цільового призначення	Примітки
1	3721		900,00 грн		

Товариство з обмеженою відповідальністю "СЕ-Боднетце Україна"
(найменування підприємства/установи/організації)

Квитанція
до прибуткового касового
ордеру № 5
від 28 жовтня 2019 року

Прийнято від Мишко Володимир Михайлович

Підстава

Сума Дев'ятсот гривень 00 копійок
(словами)

Додатки:

Головний бухгалтер Мишко В.М.
(підпис, прізвище, ініціали)

Одержав касир
(підпис, прізвище, ініціали)

Прийнято від Мишко Володимир Михайлович

Підстава

Сума Дев'ятсот гривень 00 копійок
(словами)

М.П.
Головний бухгалтер Мишко В.М.
(підпис, прізвище, ініціали)

Касир
(підпис, прізвище, ініціали)

ДОДАТОК 3

Вимога-накладна № 2 від 17 жовтня 2019 р.

Організація: Товариство з обмеженою відповідальністю "СЕ-Боднетце Україна"
Україна, Тернопіль, 15 квітня, будинок № 7,
код за ЄДРПОУ 22603830

Склад: Основний склад

№	Матеріал	Кіл-сть	Од.
1	Тирсоплита	84	м3
2	Меблева фурнігура	12	компл
3	Лак меблевий	2	л

* Прямокут

Відвантажив(ла): _____ Отримав(ла): _____

ДОДАТОК 4

ТОВ "СЕ-Борднетце Україна"				
Аналіз рахунку 26 за Грудень 2020 р.				
Рахунок	Кор. Рахунок	Показники	Дебет	Кредит
Податкове призначення				
26	Початкове сальдо	БО	78 015,29	
		Кіл.	1,000	
Опод. ПДВ	Початкове сальдо	БО	78 015,29	
		Кіл.	1,000	
	Оборот	БО		
		Кіл.		
	Кінцеве сальдо	БО	78 015,29	
		Кіл.	1,000	
	Оборот	БО		
		Кіл.		
	Кінцеве сальдо	БО	78 015,29	
		Кіл.	1,000	

ДОДАТОК 5

Товариство з обмеженою відповідальністю "СЕ-Боднетце Україна"

Головна книга
за Грудень 2020 р.

Головна книга. Рахунок 10 "Основні засоби"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	2 512 150,00				2 512 150,00	

Головна книга. Рахунок 11 "Інші необоротні матеріальні активи"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	17 050,00				17 050,00	

Головна книга. Рахунок 12 "Нематеріальні активи"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	4 600,00				4 600,00	

Головна книга. Рахунок 13 "Знос (амортизація) необоротних активів"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом		754 175,45				754 175,45

Головна книга. Рахунок 14 "Довгострокові фінансові інвестиції"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	41 625,00				41 625,00	

Головна книга. Рахунок 15 "Капітальні інвестиції"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом						

Головна книга. Рахунок 15 "Капітальні інвестиції"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	300,00				300,00	

Головна книга. Рахунок 20 "Виробничі запаси"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	573 960,71				573 960,71	

Головна книга. Рахунок 22 "Малоцінні та швидкозношувані предмети"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	6 751,50				6 751,50	

Головна книга. Рахунок 23 "Виробництво"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	49 965,00				49 965,00	

Головна книга. Рахунок 26 "Готова продукція"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	78 015,29				78 015,29	

Головна книга. Рахунок 28 "Товари"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом	67 970,00				67 970,00	

Головна книга. Рахунок 30 "Готівка"

	Початкове сальдо дебет	Початкове сальдо кредит	Оборот по дебету	Оборот по кредиту	Кінцеве сальдо дебет	Кінцеве сальдо кредит
Разом						

ДОДАТОК 6

ТОВ "СЕ-Борднетце Україна"			
Шахова відомість за Березень 2020 р.			
Виведені дані:	БО (дані бухгалтерського обліку)		
Дебет \ Кредит	46	64	Дебетовий оборот
31	125 580,00		125 580,00
64		90,00	90,00
Кредитовий оборот	125 580,00	90,00	125 670,00

ДОДАТОК 7

ТОВ "СЕ-Борднетце Україна"							
Оборотно-сальдова відомість за 2019 р.							
Виведені дані:		БО (дані бухгалтерського обліку)					
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду		
Субkonto1	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
Субkonto2							
⊕ 10	2 125 100,00		388 900,00	1 850,00	2 512 150,00		
⊕ 11	18 300,00		450,00	1 700,00	17 050,00		
⊕ 12	4 600,00				4 600,00		
⊕ 13		737 900,00	3 450,83	19 726,28		754 175,45	
⊕ 14	33 600,00		13 500,00	5 475,00	41 625,00		
⊕ 15	369 600,00		20 050,00	389 350,00	300,00		
⊕ 20	263 770,00		434 765,50	124 574,79	573 960,71		
⊖ 22	6 800,00		150,00	198,50	6 751,50		
⊖ 221	6 800,00		150,00	198,50	6 751,50		
⊕ 23	47 810,00		183 719,89	181 564,89	49 965,00		
⊕ 26	130 557,00		181 564,89	234 106,60	78 015,29		
⊕ 28	60 480,00		30 875,00	23 385,00	67 970,00		
⊖ 30	500,00		135 755,00	128 651,04	7 603,96		
⊖ 301	500,00		135 755,00	128 651,04	7 603,96		
⊕ 31	295 883,00		677 592,50	937 491,40	35 984,10		
⊖ 33			373 125,00	373 125,00			
⊖ 333			200 000,00	200 000,00			
⊖ 334			173 125,00	173 125,00			
⊕ 36	119 983,00		425 760,00	403 143,00	142 600,00		
⊕ 37	19 000,00		256 838,61	258 566,00	17 272,61		
⊕ 39	2 200,00			183,33	2 016,67		
⊕ 40		1 599 000,00	19 075,00	85 790,00		1 665 715,00	
⊕ 42		196 300,00				196 300,00	
⊕ 43		169 000,00		10 000,00		179 000,00	

ДОДАТОК 8

ТОВ "СЕ-Борднетце Україна"									
Картка рахунку 26 за Грудень 2020 р.									
Період	Документ	Аналітика Дт	Аналітика Кт	Показник	Дебет		Кредит		Поточне сальдо
					Рахунок	Рахунок	Рахунок	Рахунок	
Сальдо на початок				БО					Д 78 015,29
				Кл.					Д 1,000
Обороти за період та сальдо на кінець				БО			* Прямокутні	Д 78 015,29	Д 78 015,29
				Кл.					Д 1,000